

Täysistunto

Tiistai 19.12.2017 klo 10.09—22.39

8.7. Pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Esitellään puolustusministeriön hallinnonalaan koskeva pääluokka 27. — Edustaja, jaoston puheenjohtaja Niikko.

Keskustelu

17.00 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään 2,872 miljardin euron määrärahaa. Tämä on noin 42,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa. Pääluokan menojen osuuden arvioidaan olevan noin 1,24 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Valiokunta on tyytyväinen, että hallinnonalan talousarvioesityksessä on otettu kattavasti huomioon puolustuselonteossa linjatut tarpeet. Hallinnonalalle asetetut tavoitteet pystytään valiokunnan saamien selvitysten perusteella toteuttamaan esitetyllä määrärahalla.

Puolustusvoimien toimintamenot. Sotilaalliseen maanpuolustukseen esitetään noin 2,426 miljardia euroa. Tästä 1,941 miljardia euroa kohdistetaan Puolustusvoimien toimintamenoihin. Esitys sisältää 50 miljoonan euron lisäyksen turvallisuusympäristön muutosten edellyttämään valmiuden parantamiseen. Myönteistä on myös se, että toimintamenoihin sisältyy 2 miljardin euron lisämääräraha sopimussotilaiden palkkaamiseen. Talousarvioesityksen määrärahalla pystytään toteuttamaan 18 000 reserviläisen kertausharjoitukset, kuten tavoitteeksi on asetettu. Valiokunta pitää perusteltuna, että tutkimus- ja kehittämistoiminnan kokonaisrahoitusta nostetaan asetetun tavoitteen mukaisesti siten, että se saavuttaa 2 prosentin tason sotilaallisen maanpuolustuksen menoista vuonna 2021.

Puolustusmateriaalihankinnat. Momentille esitetään noin 478 miljoonan euron määräraha. Puolustusmateriaalihankintoihin luetaan mukaan myös Hawk Mk 51 -modifiointiin esitetty 4,6 miljoonan euron määräraha. Varsinaisten puolustusmateriaalihankintojen osuus on noin 20 prosenttia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahasta ilman arvonnalis-veroa. Tämä on edelleen alhaisempi kuin ennen puolustusvoimauudistusta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää hyvänä, että esitys sisältää hallitusohjelmassa linjatun määrärahalisäyksen suorituskykypuutteiden korjaamiseen. Määräraha kasvaa kuluvan vuoden 80 miljoonasta eurosta 110 miljoonaan euroon vuonna 2018. Momentin tilausvaluuksiin sisältyy lähes kokonaan Merivoimien strateginen suorituskykyhanke Laivue 2020. Tämän arvo on 1,01 miljardia euroa. On välttämätöntä, että Suomi pystyy varmistamaan riittävän osaamisen kotimaassa, jotta hankittua järjestelmää pystytään käyttämään, ylläpitämään sekä tarvittaessa muokkaamaan koko sen elinkaaren ajan kaikissa olosuhteissa. Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota yhteispohjoismaisilla hankinnoilla tavoiteltaviin kustannussäästöihin ja pitää hyvänä, että ensimmäiset askeleet konkreettiseen yhteistyöhön on otettu.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen. Valiokunta pitää erittäin myönteisenä sitä, että hallitus on vihdoinkin ottanut huomioon eduskunnan tahdon eikä ole leikannut momentin määrärahoja. Tämä on ollut jo liiankin pitkään perinteenä tässä eduskunnassa. Nyt se on korjattu, ja tämä linja on hyvä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan kiittää ministeri Niinistöä siitä, että olette hoitanut tehtävänne hyvin. Meillä on jaostossa ollut erittäin hyvä yksimielisyys ministerin toimiin ja olemme tyytyväisiä kaikkeen siihen tehtyyn työhön, mitä olette tähän saakka tehnyt. Tässä vaiheessa on syytä kiittää myös jaostoa siitä, että on ollut hyvin yksimielistä työtä tehdä budjettia tässä jaostossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Niinistö, 5 minuuttia.

17.05 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Aloitan kiitoksilla. Valtiovarainvaliokunnan mietintö on kelpo luettavaa, liki kaikista asioista on koko lailla helppo olla yhtä mieltä. Kiitos tästä hyvästä yhteistyöstä hallinto- ja turvallisuusjaoston puheenjohtajalle, edustaja Niikolle ja samalla koko jaostolle. [Timo Heinonen: Kiitos! — Lasse Hautala: Kiitos!] — Olkaa hyvä.

Eduskunnan viime kesänä hyväksymä puolustusselonteko antaa hyvät perusteet Suomen puolustuksen kehittämiseksi lähivuosina. Puolustuskyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä korostuvat vastaaminen Krimin valtauksen jälkeiseen toimintaympäristön muutokseen ja puolustuksen pitkän aikavälin haasteisiin. Selonteon toimeenpano on alkanut ripeästi. Hallituksen viimeisimmässä julkisen talouden suunnitelmassa ja sen pohjalta laaditussa vuoden 2018 talousarvioesityksessä on otettu huomioon puolustusselonteon ja hallitusohjelman linjaukset.

Valtiovarainvaliokunta nosti mietinnössään, ja edustaja Niikko edellä, esiin puolustushallinnon näkökulmasta muutamia tärkeitä asioita, kuten puolustusselonteon mukainen 50 miljoonan euron lisäys turvallisuusympäristön muutoksen edellyttämään valmiuden parantamiseen, 2 miljoonan euron lisäys sopimussotilaiden palkkaukseen sekä hallitusohjelman mukainen lisäys materiaalien suorituskykypuutteiden korjaamiseen. Jälkimmäinen nousee kuluvalle vuodelle myönnetystä 80 miljoonasta eurosta 110 miljoonaan euroon vuonna 2018. Merivoimien strateginen Laivue 2020 -hanke saa pääosan rahoituksestaan vuodelle 2018 myönnettävässä tilausvaltuudessa.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnitti huomiota varsinaisten puolustusmateriaalihankintojen osuuteen sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoista. Tähän osuuteen vaikuttavat oleellisesti myös materiaalihankkeiden toimitus- ja maksuaikataulut. Olen jo aiemmin todennut, että materiaalihankinnoista puhuttaessa on katsottava kokonaisuutta eli kaikkia materiaallisen valmiuden menoja, joiden osuus on ensi vuonna lähes 39 prosenttia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoista. Tämä kattaa myös toimintamenorahoituksella tapahtuvan joukkojen varustamisen ja materiaalin kunnossapidon.

Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen myönnetyn rahoituksen osalta on palattu normaaliin päiväjärjestykseen usean vuoden keplottelun jälkeen. Maanpuolustuskoulutusyhdistys tekee tärkeää työtä vapaaehtoisen maanpuolustuksen parissa. MPK:n sotilaallisen koulutuksen siirtämistä Puolustusvoimille selvittäneen työryhmän esitys luovutetaan minulle huomenna. [Markus Mustajärvi: Se on hyvä kirjaus selonteossa!]

Valiokunta korosti tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen merkitystä ja piti tarpeellisena harkita jopa oman tilausvaltuuden asettamista tutkimus- ja kehittämistoiminnal-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

le. Tältä osin voi todeta sen, että tilausvaltuus oli yleensä budjettiteknisesti tarkoitettu vain sellaisiin monivuotisiin sitoumuksiin, jotka edellyttävät valtuuden myöntämistä. Tutkimus- ja kehittämishankkeet eivät yleensä ole luonteeltaan sellaisia, että niistä aiheutuisi tällaisia valtuusmenoja. Oleellisempaa on, että tutkimus- ja kehittämistoimintaan osoitetaan riittävä rahoitus. 2 prosentin tasoa sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoista voi pitää perusteltuna tavoitteena.

Valiokunta korosti aivan oikein riittävää kriisinhallinnan varallaorahoitusta, jotta voidaan vastata äkillisiin muutoksiin kriisinhallintaoperaatioissa. Vuoden 2018 talousarviossa tähän jää valitettavasti toivomisen varaa.

Arvoisa puhemies! Puolustuselonteon mukaisesti Puolustusvoimien sodanajan joukkojen vahvuutta kasvatetaan ensi vuoden alusta 50 000 sotilaalla. Olen puolustusvaliokunnan kanssa samaa mieltä, että reservin kertausharjoituksia on syytä lisätä hallitusti tulevina vuosina.

Lopuksi vielä henkilöstön jaksamisesta: Olen saanut kiertää kaikki varusmiehiä kouluttavat joukko-osastot ja lukuisat muut Puolustusvoimien toimipisteet. Näillä vierailuilla on noussut esille, että viime hallituskaudella puolustusvoimauudistuksessa henkilöstömäärä laskettiin liian alas ottaen huomioon myös muuttuneen turvallisuusympäristön valmiudelle asettamat vaatimukset. Puolustusvaliokunta oli huomionnut tämän omassa lausunnossaan. Puolustusvoimien lisääntyneet tehtävät ja liian pieni virkojen lukumäärä edellyttävät henkilöstön lisäämistä. Tulevina vuosina Puolustusvoimien henkilöstökuluihin on saatava lisää rahaa, ja tähän toivon ymmärrystä yli hallitus- ja oppositiorajojen.

Tarkasteltavana oleva vuoden 2018 puolustusbudjetti antaa kaikkiaan kohtuullisen hyvän taloudellisen perustan puolustuksen ylläpidolle ja kehittämiselle. Se ei kuitenkaan poista sitä tarvetta, että puolustusmäärärahoihin tarvitaan seuraavalla hallituskaudella tasokorotus.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää 1 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja. Ne aloittaa edustaja Kanerva.

17.09 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomen puolustuksen perusajattelu perustuu nykyisin nykyisen tavan mukaisesti neljälle perustalle: Suomen oman sotilaallisen suorituskyvyn varaan, meidän läntiselle yhteistyöllemme, meidän erityissuhteillemme Venäjään ja kansainvälisen yhteisön merkityksen korostamiseen. Tästä muodostuu myöskin ajatus kokonaisturvallisuudesta sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden osalta. Kysynkin: onko mahdollista ajatella, että lähitulevaisuudessa, esimerkiksi seuraavien hallitusneuvottelujen yhteydessä, lähdetäisiin Suomeen perustamaan poliittisesti, yhteiskunnallisesti vastuullista turvallisuusneuvostokäsitettä, joka kykenisi laaja-alaisesti tämänkaltaisiin kysymyksiin vastaamaan? Ja samalla vielä kysyn ministeriltä käsitystä siitä, voitaisiinko samassa — tai erillisenä hankkeena luonnollisesti — lähteä miettimään myöskin sitä, miten kokonaismaanpuolustuksen nimissä myös naisten ei militarisointia mutta maanpuolustusvelvollisuutta [Puhemies koputtaa] voitaisiin lähteä toteuttamaan.

17.11 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri, totesitte juuri, että olette puolustusvaliokunnan kanssa samaa mieltä siitä, että kertausharjoitusten tasoa pitäisi pystyä tasapainoisesti nostamaan tässä lähitulevaisuudessa. Jo 50 000 sotilaan lisääminen sodanajan joukkoihin aiheuttaa luonnollisesti sen tarpeen, että

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

kertausharjoitusten määriä pitäisi nostaa. Kuitenkin meillä on tilanne, jossa nykyiset sotilaat kokevat työuupumusta. Tutkimuksen mukaan noin 43 prosenttia upseereista ilmoitti kokevansa työssään työuupumusta, ja muu henkilökunta päälle. Tilanne on kohtuuton henkilökunnalle siltä osin, että tehtävän asiallinen hoito vaatii vaarallisessa työssä kestävyyttä ja jaksamista ja sitä kautta myös työkavereita. Mitä olette ministerinä mieltä siitä, että lähdettäisiin sopimusotilaiden sijaan palkkaamaan koulutettuja aliupseereita tämän kouluttajavajeen kattamiseksi? 4 miljoonalla saisimme noin 100 uutta kouluttajaa 600 koulutusvajeen paikkaamiseen.

17.12 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähillä rahoilla Suomen puolustusta on hoidettu ja kehitetty viime vuosikymmeninä ja myös tällä vaalikaudella erittäin hyvin, ja se on ollut myös omiansa luomaan tälle Itämeren alueelle omalta osaltaan vakautta hyvän ulkopoliittikan tukena. Nyt näillä määrärahoilla voidaan edelleen parantaa suorituskykyä, nostaa yleistä valmiutta niin, että se on kaikki suhteessa tähän toimintaympäristön tiettyyn kiristyneeseenkin muutokseen, ei kuitenkaan pahemmanlaatuisen muutokseen. Kertausharjoituksia on voitu lisätä ja lisätään, ja reserviäkin on voitu kohottaa. Olennaista tässä on myös se, että kaikki tämä on tapahtunut sen oleellisen linjauksen pohjalta, että emme ole Suomessa ajaneet Puolustusvoimia alas vaan koko ajan sitä kehittäneet ja rakentaneet puolustustoimen yleisen asevelvollisuuden pohjalta. Kysyn teiltä, herra ministeri: kun kaikki perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, miten te haluaisitte sitä kehittää seuraavan kymmenen vuoden sisällä niin, että se olisi jatkossakin vetävä vaihtoehto Suomen nuorisolle, molemmille sukupuolille? [Eero Heinäluoma: Viisas linja!]

17.13 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusmenot tulevat nousemaan jo tehtyjen ja valmisteltavien päätösten myötä yli 2 prosenttiin bruttokansantuotteesta, nimenomaan Nato-kriteerein laskettuna. Natohan on asettanut jäsenmailleen tavoitearjaksi tuon 2 prosenttia.

Mutta strategiset hankkeet, HX ja Laivue 2020, sitovat taloudelliset resurssit pitkäksi aikaa ilman, että Puolustusvoimien henkilöstöasemaa on ratkaistu. Työssäjaksaminen on todellinen ongelma, niin kuin on monesta suusta jo kuultu, ja kyllä minusta marssijärjestyksen pitää olla se, että ensin turvataan henkilöstön asema, siihen riittävät resurssit, työssäjaksaminen ja poistetaan pysyvä epävarmuus henkilökunnalta, ja sitten lähdetään miettimään näitä hankintaohjelmia, jotka minun mielestäni ovat ylimitoitettuja.

Ja sitten, arvoisa ministeri, voisitteko muutamalla sanalla avata — ymmärrän, että keskeneräiseen prosessiin te ette voi kovin syvälle mennä, mutta voisitte ainakin poliittisesti arvioida — onko tämä viime päivien tietovuotokohu vahingoittanut suhteita enemmän Venäjään vai Yhdysvaltoihin?

17.14 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turvallisuus edellyttää tietysti varautumista kriisitilanteisiin ja myöskin varustautumista, mutta se ei voi olla vain sitä, koska jos varustaudutaan ja varaudutaan sotaan, niin yleensä sellainen helpommin myös saadaan, ja siksi niiden rinnalla täytyy olla aktiivista konfliktien ennaltaehkäisyä ja liennytyksen painottamista. Tiedän, että tämä ei ole vain puolustusministerin toimia, mutta hallitus kokonaisuudessaan kyllä vastaa tästä. Kuitenkin puolustusministeri usein, aivan oikein, vetoaa puolustusselonteosta annettuun eduskunnan vastaukseen, mutta jostain syystä en ole kuullut teidän painottavan sitä asiaa, joka näissä eduskunnan vas-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

tauksissa on myös keskeistä, että Suomen ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan tehtävä on pitää Suomi mahdollisten konfliktien ulkopuolella ja että me myös pidämme huolen siitä, että Suomen aluetta ei käytetä sotilaallisesti vihamielisiin tarkoituksiin. Nostan tämän esiin sen vuoksi, että ministerin avustaja on katsonut aiheelliseksi ikään kuin nonsaleerata [Puhemies koputtaa] eduskunnan näkemyksiä tästä asiasta. Sen vuoksi toivon, että ministeri on selkeästi tässäkin eduskunnan takana.

17.16 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan antaa kiitosta ministeri Niinistölle hyvästä työstä uskottavan maanpuolustuksen eteen. Palautte siitä on tänä päivänä pääsääntöisesti lähes yksinomaan myönteistä, että on huolehdittu osaavan reservin koulutuksesta, on huolehdittu resursseista, materiaalista, isoja hankintoja on etenemässä, ja myös siitä, että meillä on laadukasta, hyvää harjoitustoimintaa. Esimerkiksi ensi vuonna ensimmäistä kertaa lähetämme koneita Red Flag -harjoitukseen, joka on tärkeä osa hävittäjien toimintaa.

Pidän myönteisenä myös sitä, että olette laittanut liikkeelle suuren puolustusharjoituksen valmistelun, sillä me olemme yhdessä sopineet, että olemme valmiita vastaanottamaan ja toisaalta antamaan apua, jos sitä tarvitaan. Nyt kun olemme harjoitelleet sitä, miten annamme apua Ruotsille, pidän myönteisenä sitä, että harjoittelemme myös sitä, miten voimme ottaa häden hetkellä apua muilta mailta vastaan.

17.17 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan myös yhtyä kiitoksiin ministerille kaikesta siitä työstä, minkä maanpuolustuksen hyväksi olette omalta paikaltanne tehnyt.

Valtion ja sen kansalaisten turvallisuudesta on pidettävä kaikissa tilanteissa kiinni, ja sen vuoksi tämä tietovuoto, mikä nyt on tapahtunut, on väärin. Se on tuomittavaa, se on rikkollista. Se on mielestäni vastenmielistä, mitä siinä on tapahtunut. Vuodon tekijät ja vuotajat on saatava yksinkertaisesti vastuuseen. Kysynkin nyt teiltä, herra ministeri, kun tiedustelulainsäädännön merkityksestä ja tulevasta lainsäädännöstä puhutaan, kuinka näette meidän tämänhetkisen tiedusteluorganisaatiomme kunnon: Missä kunnossa se tällä hetkellä on? Kuinka paljon tarvitsemme mahdollisesti lisää resursseja meidän tiedustelutoimintaamme, jota myös tämä uusi lainsäädäntö tulee aiheuttamaan? Ja voisitteko kommentoida myös kumppaneiden luottamusta, minkälaisia vaikutuksia tällä tietovuodolla [Puhemies koputtaa] mahdollisesti on ollut?

17.18 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puolustusvoimien ylipäällikkö, tasavallan presidentti, kommentoi tuoreeltaan tätä salaisten asiakirjojen vuotoa ja julkistamista, että se oli turvallisuutemme kannalta kriittistä ja voi aiheuttaa vakavia vaurioita. Tekin, ministeri Niinistö, melko huolestuneena alkuvaiheessa tätä kommentoitte. Esitutkintaa hoitavalle poliisille on annettava täysi työrauha tätä asiaa nyt tutkia, mutta kysyn teiltä, ministeri: mikä on oma arvionne tällä hetkellä tämän tapauksen ja vuodon merkityksestä nimenomaan Puolustusvoimien näkökulmasta ja kansallisen turvallisuutemme kannalta? Samalla tässä on noussut keskustelu myös siitä, pitäisikö Puolustusvoimien joiltakin osin tiedottaa toiminnastaan avoimemmin. [Puhemies koputtaa] Kysyn teiltä tätäkin: minkälaisia ajatuksia teillä on näitten asiakirjojen turvaluokituksista?

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

17.19 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on kulkenut omia teitään, ei ole mennyt kaikkien muotioikkujen perässä, ja sitä kautta on voinut pitää huolta hyvästä puolustuskyvystä ja viisaasta turvallisuuspolitiikan linjasta.

Yhdyn edustaja Tuomiojan käsitykseen tämän linjan toteuttamisesta. On todella tärkeää, että eduskunta ja valtioneuvosto ja ministerit puhuvat samalla äänellä. Minäkin olen todennut, että on vähän kiusallista, kun ministereiden suusta ei tahdo oikein tulla sitä sanaa, että Suomen aluetta ei käytetä hyökkäyksiin mihinkään suuntaan. Tällä on merkitystä myös harjoittelutoiminnan kannalta, ja rohkenenkin toivoa, että ministeri rohkaisee nyt itsensä ja kertoo mielipiteensä, onko hän tämän eduskunnan yksimielisen kannan takana.

Tämä sotilastiedustelun asiakirjojen levittäminen ympäri maailmaa on kiusallinen ja aivan eriskummallinen asia. Nyt jää kysymään: onko tässä turvallisuusjärjestelmässä jotain vialla, kun jokaiselta R-kioskilta alkaa löytyä sotilastiedustelun salaisia asiakirjoja?

17.20 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosiaan hienoa, että vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen määrärahat pysyvät nyt sitten sillä tasolla, mitä eduskunta on edellyttänyt.

Mutta sitten näistä muista asioista, mitkä ajankohtaisia ovat. Vähän aikaa sitten MPK julkaisi tällaisen raportin kuin Naisten koulutuksen väliraportti 2017, ja tässä tuotiin esille tärkeänä toimenpiteenä, että pitäisi viedä eteenpäin varaamisrekisteriä, jossa nimenomaan pystyttäisiin kaikkia suomalaisia, jotka kouluttautuvat, harjoittavat turvallisuustaitojaan eri viranomaisten palveluksessa tai vapaaehtoisessa maanpuolustuskoulutuksessa ja myöskin ihan reserviläisenä, sitä kautta jatkossa varaamaan niin erilaisiin poikkeustilanteisiin kuin sodanajan tehtäviinkin mahdollisesti. Olisiko tällaisen varaamisrekisterin käyttö Suomessa mahdollista edetä?

17.21 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keväällä vapaaehtoiseen asepalvelukseen haki ennätysmäärä naisia. Silti monen kohdalla mahdollisuus suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus jää yhä käyttämättä, kun tieto ei tavoita kaikkia potentiaalisia naisia oikea-aikaisesti. Nykyaikaisessa armeijassa tarvitaan taitoja, joita naisilla on kyky oppia siinä missä miehilläkin.

Kutsuntojen ulottaminen naisiin on tärkeää, jotta saamme ikäluokkien parhaimmat kyvyt käyttöön. Kutsunnoissa naiset saisivat oikeassa elämänvaiheessa tietoa mahdollisuudesta suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus, ja kutsunnat olisivat varmasti hyväksi myös koko ikäluokan maanpuolustustahdolle, jota on tulevaisuudessakin vaalittava. Kysynkin ministeriltä, mitä ministeri ajattelee näistä naisten kutsunnoista. Millä aikataululla ne voisivat olla toteutettavissa? Entä sitten tällainen ainakin taloudellisesti kevyempi vaihtoehto eli [Puhemies koputtaa] kutsuntakirjeen lähettäminen ainakin koko ikäluokalle?

17.22 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää ministeriä siitä, että otitte aloituspuheenvuorossanne esille henkilöstön jaksamisen. On tärkeä asia, että siihen kiinnitetään huomiota ja sitä parannetaan, mutta kysyisin siitä, kun on käynyt ilmi, että Puolustusvoimissa joka neljättä häiritään seksuaalisesti, ja nämä luvut käyvät ilmi vastikään julkaistusta Tampereen yliopiston tekemästä tutkimuksesta Naisten ja miesten vuorovaikutus ja osallisuus asepalveluksessa tasa-arvon näkökulmasta. Käsitelimme tätä puolustusvaliokunnan viimeisessä kokouksessa, ja ilmeisesti on näin, että monelta kantahenkilökuntaan kuuluvalta uupuu keinoja puuttua syrjintään ja häirintään. Sek-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

sistisiä puheita ja vitsejä ja naisia halventavaa puhetapaa pitää kitkeä pois Puolustusvoimista, joten kysyn: miten, arvoisa puolustusministeri, aiotte saada oman hallinnonalanne häirintävapaaksi?

17.24 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvajaostossa kuulimme eri aselajien alustukset ensi vuoden talousarviosta ja tyytyväisyydellä totesimme talousarvioesityksen olevan hyvin kattava ja ottavan hyvin huomioon tuon puolustusselonteon linjauksen. Pari asiaa kuitenkin siihen liittyen:

Kotimainen puolustusteollisuus on keskeinen osa meidän huoltovarmuuttamme, mutta koska kotimainen kysyntä ei riitä ylläpitämään riittävää tilauskantaa, niin viennillä on myöskin iso merkitys kyseisen teollisuusalan toiminnassa. Herra ministeri, mitkä ovat teidän näkymänne tämän viennin osalta?

Toiseksi kiinnitimme huomiota näihin yhteispohjoismaisiin hankintoihin. Ne ovat hyviä. Ja saimme tiedoksi, että Suomi on tehnyt myös esityksen Leopard 2 -taistelupanssari-vaunujen ammusten yhteishankinnasta. Siitä piti tulla tietoa tämän vuoden lopulla, eli onko tietoa siitä saatu?

17.25 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama viikko sitten Hesari uutisoi, kun ulkoministeri Soini oli ollut mukana tekemässä tätä historiallista päätöstä puolustusyhteistyöstä, ja otsikossa oli näin: "Soini hehkutti EU:n puolustus päätöstä 'historialliseksi'". Sitten: "Soini piti hyvin merkittävänä sitä, että Suomen vaatimuksesta PRY:n perustamisasiakirjaan merkittiin EU-maiden avunantovelvoite sellaiselle jäsenmaalle, joka joutuu hyökkäyksen kohteeksi." Suomihan on ollut hyvin aktiivinen tässä avunantolausekkeessa. Kuitenkin olen ymmärtänyt, että eihän EU ole perustamassa yhteistä armeijaa. Haluaisin kuulla tässä puolustusministerin näkemystä: mitä tämä puolustusyhteistyö tarkoittaa konkreettisesti Suomelle?

17.26 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mustajärvi otti tämän tietovuotoasian esille ja pohti sen mahdollisia vaikutuksia USA:n suuntaan ja Venäjän suuntaan ja kysyi niistä ministeriltä. Haluan vielä laajentaa luonnollisiin yhteistyökumppaneihin EU ja Pohjoismaat. Laajennetaan tätä näkökulmaa myös niihin suuntiin.

Edustaja Hautala puhui näistä yhteishankinnoista, ja tämä oli myös itselläni mielessä. Taistelijavarustushanke etenee, ja jaostossa asiantuntijakuulemisen perusteella tämä Leopard-ammusten yhteishankinta nousi esiin. Sitä ollaan nyt parina vuotena tässä pidetty esillä merkinä siitä, että asiantuntijakuulemisilla on vaikutusta. Ihan samaa kysyn: miten se etenee, kun vastauksia tämän vuoden loppuun mennessä luvattiin? Ylipäätään on hyvä, että sitä yhteistyötä tehdään, koska tällainen luonnikas yhteistyö mahdollistaa luottamuksen rakentamisen.

17.27 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on tullut monta kertaa mainituksi, että Suomen linja, yleinen asevelvollisuus ja nämä, on todettu hyväksi ja vuosikymmeniä kestäväksi. Itsenäinen Suomi täytti 100 vuotta, ja sillekin pohjalle tätä on hyvä rakentaa. Haluaisin kotimaisten hankintojen lisäksi kysyä ministeriltä: mikä on kriisinhallintatehtävissä olevien suomalaisten joukkojen tämänhetkinen ti-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

lanne, ja onko mitään uutta siltä rintamalta kenties tulossa, ja miten oma hallinnonalamme on siihen valmistautunut?

Tyytyväisyydellä totean tämän vapaaehtoisen maanpuolustuksen tuen rahan tulevan nyt niin kuin valmiina tänne, ettei tässä joulun aikana tarvitse jännittää, saako sitä rahaa. [Oikealta: Erinomaista!] — Tämä on erinomainen toimenpide, ja kiitos ministeriölle myös sen eteenpäinviemisestä. [Mika Kari: Se oli eduskunnan vaatimus!] Lopuksi vielä kysyisin: mikä on tuon MPK:n tulevaisuus, ministerin tämänhetkinen tieto siitä?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa myönnän vielä seuraavat vastauspuheenvuorot: Paatero ja Viljanen. Sen jälkeen ministerin vastaukset, ja sitten otamme toisen kierroksen.

17.28 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin on hyvä, että se automaatti, joka on vuosikausia toiminut, että täällä aina lisätään MPK:lle rahoitusta, toivottavasti saadaan nyt tulevaisuuteenkin sitten poikki, eli niiden rahojen, mikä sinne tarvitaan, toivoisin tulevaisuudessa olevan suoraan esityksessä.

Tähän henkilöstön jaksamiseen ja henkilöstön riittävyys on kiinnitetty huomiota, puhutaan sitten kertausharjoituksista tai kouluttajamääristä ja muusta. Siihen liittyen kysymys näistä vapaaehtoisen maanpuolustuksen uusista linjauksista: kun se selvitys on nyt tulossa, niin eikö niin, ministeri, että halutaan pitää yhä edelleen vapaaehtoistyö vapaaehtoistyönä ja virkavastuulla tehtävä työ sitten virkamiesten päätettävissä ja huolehditaan siitä, että varsinaista henkilöstöä on riittävästi eikä niitä rahoja, joita nyt on suunniteltu laitettavaksi tähän vapaaehtoispuolelle lisää, käytetä siihen, vaan käytetään oikeasti palkattua henkilöstöä?

17.29 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kesällä puolustuspoliittisen selonteon keskustelussa nostin monen edustajan lailla esille kyberturvallisuuden osuuden rajallisuuden selonteossa. Puolustusvaliokuntakin kiinnitti selonteon käsittelyssä erityistä huomiota kyberturvallisuuteen ja piti välttämättömänä, että kyberturvallisuus otetaan kaikissa ministeriöissä ja niiden hallinnonaloilla kärkihankkeeksi. Viime päivienkin valossa tämä vaade lieenee edelleen paikallaan. Nyky-yhteiskunta on erittäin haavoittuvainen näiden kyberhyökkäysten edessä. Selonteon käsittelyssä saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoi, että suomalaisen yhteiskunnan kyberturvallisuuden parantaminen edellyttää vastuutahon nykyistä selkeämpää määrittelyä ja että selkeä koordinaatioelin, joka pystyy ohjaamaan valtionhallinnon kyberturvallisuustoimia, voitaisiin luoda esimerkiksi valtioneuvoston kanslian alaisuuteen.

Ministeri on jo osittain vastannut näihin kyberturvallisuushkiin. Olisin kuitenkin tiedustellut arviota, millaisiin toimiin edellä mainittu kirjaus kyberturvallisuuden toimien koordinaation parantamisesta mahdollisesti voisi johtaa. Vaikuttaako uusi hybridiuhkakeskus miten tähän, ja onko valtion ensi vuoden talousarviossa varauduttu taloudellisesti riittävästi [Puhemies koputtaa] näiden toimien tekemiseen?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Niinistö, 5 minuuttia.

17.30 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Kiitoksia asiantuntevista kommentista ja kysymyksistä ja kiitoksia tuesta.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Edustaja Kanerva kysyi, onko mahdollista ajatella, että Suomeen perustettaisiin erityinen turvallisuusneuvosto. Tämä on varmaan sellainen asia, että jos se koetaan tarpeelliseksi, siihen tullaan eduskuntavaalien yhteydessä puolueiden vaaliohjelmien kautta ottamaan kantaa ja hallitusohjelmassa keskustelemaan. Tämä on sen luokan kysymys, että en sen enempää osaa ottaa kantaa.

Naisten maanpuolustusvelvollisuudesta kysyi edustaja Kanervan lisäksi myös edustaja Vikman. Tämä on niitä asioita, jotka niin ikään tulevat puolueiden eduskuntavaaliohjelmissa melko lailla varmasti olemaan esillä, ja asia, joka päätetään hallitusneuvotteluissa. Itse pitäisin mielekkäänä, että naiset otettaisiin kutsuntojen pariin, jotta heille voitaisiin kertoa vapaaehtoisen varusmiespalveluksen mahdollisuudesta. Siihen ei ole maanpuolustuksellista tarvetta eikä taloudellisia edellytyksiä tällä hetkellä, mutta pitäisin sitä tasa-arvokysymyksen kannalta ja kokonaisturvallisuuden kannalta ihan harkinnanarvoisena asiana.

Edustaja Kari kysyi kertausharjoitusten lisäyksestä. Maltillisesti pyrimme lisäämään. Tällä hetkellä koneisto ei juuri enempää tuota, mutta olemme päässeet kahtena viime vuotena ylittämään tämän 18 000:n määrän, ja suuntaa on edelleen tarkoitus kasvattaa lähelle sitä 19 000:ta ensi vuonna. Tämä 50 000:n lisäys sodanajan joukkoihin ei sinällään aiheuta tarvetta lisätä kertausharjoituksia, koska nämä joukothan ovat hyvin kertausharjoitettuja ja varustettuja jo sinällään.

Työssäjaksaminen: Edustaja Kari nosti tämän Aliupseeriliiton esityksen, 4 miljoonaa euroa ja sata aliupseeria. Sanoisin, että se on hyvä alku. Jos nämä rahat löydetään, olen valmis tämän kyllä toteuttamaan.

Edustaja Kääriäinen totesi, että kaikki perustuu Suomen puolustusratkaisussa yleiseen asevelvollisuuteen. Voisin jopa lisätä siihen, että se on fundamenttien fundamentti. Miten kehittää tätä, jotta se säilyy tulevaisuudessa kilpailukykyisenä vaihtoehtona nuorille miehille ja miksei myös naisille? Tältä pohjalta edetään suomalaisen asevelvollisuuden merkeissä hyvin varovaisesti. Mitään suuria muutoksia ei pidä tehdä, mutta ajan hengessä pitää tietysti elää. Myös näitä opintososiaalisia kysymyksiä pitää muistaa tarkastella aina aika ajoin, esimerkiksi varusmiesten eläkekertymä puuttuu edelleen.

Edustaja Mustajärvi niin ikään nosti esiin henkilöstön jaksamisen ja Helsingin Sanomien viimeaikaisen tietovuotokohun ja kysyi, onko vahinkoa enemmän Yhdysvaltain vai Venäjän suuntaan. Sitä on tietenkin mahdollista tässä vaiheessa arvioida, mutta eihän tämä tietenkään hyvä asia ollut. Se jää nähtäväksi, mikä tämän vaikutus oli.

Edustaja Tuomioja ja edustaja Heinäluoma puhuivat tästä ulkopoliittisesta linjauksesta. Suomen ulkopoliittisen ja turvallisuuspoliittisen linjan tavoite on tietenkin pitää Suomi konfliktien ulkopuolella. Sehän on lähtökohta kaikelle. Siitä olen aivan samaa mieltä, ja erityisavustajani vastatkoon omista tviiteistään.

Edustaja Savola, olen samaa mieltä, että tämä tietovuoto oli kieltämättä hyvin ikävä. Siihen ei ole oikeastaan paljon muuta lisättävää kuin että toimivaltainen viranomais eli keskusrikospoliisi tutkii sitä parhaillaan. Toivottavasti saadaan vuotaja selville ja kaikki nämä rikosoikeudelliset asiat selvitettyä. Edustaja Savola kysyi myös, mikä on tiedusteluorganisaation kunto. Se on tällä hetkellä ok, mutta uusi lainsäädäntö on erinomaisen tärkeä, ja se tulee vaatimaan joitain rahallisia panostuksia lisää laitteisiin ja henkilökuntaan. Niihin tulemme ensi vuoden puolella varmasti lähemmin palaamaan.

Edustaja Räsänen kysyi tähän tietovuotoon liittyen, pitäisikö meidän tiedottaa avoimemmin. Mielestäni Puolustusvoimat tiedottaa niin avoimesti kuin kykenee verrattuna

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

vaikka 20 vuoden takaiseen aikaan — se on kuin yö ja päivä. Aina näille salauksille on syynsä.

Edustaja Heinäluomalle toteaisin, että puolustusministeriö on tänään tehnyt selvityspyynnön Pääesikunnalle siitä, onko salaisten asiakirjojen säilytystä ja käyttöä aihetta uudistaa nyt tapahtuneen tietovuodon valossa. Eli kiinnitämme huomiota asiakirjaturvallisuuteen.

Edustaja Jarvan mainitsema vapaaehtoisen maanpuolustuksen varaamisrekisterijärjestelmä ei ole tuttu minulle, mutta mielenkiintoinen ajatus kyllä sinällään. Siihen ehkä voidaan jossain muussa yhteydessä palata.

Edustaja Taavitsainen kiinnitti huomiota seksuaaliseen häirintään. Puolustusvoimat tekee — ja on tehnyt jo pitkään, vuosia — määrätietoista työtä kaiken epäasiallisen käytöksen kitkemiseksi. Tämä vie aikaa, mutta tässä on syytä olla kärsivällinen, ja tietenkin nollatoleranssi on tavoitteena. Pitää myös ottaa huomioon, että tulokset ovat kuitenkin, vaikka ne huonot tällä hetkellä ovatkin, parantuneet kaiken aikaa.

Edustaja Hautala kysyi piskuisen puolustusteollisuutemme vientinäkymistä. Se on totta, että se on aivan elinehto, että pystymme viemään tuotteitamme ulkomaille, jotta pystymme täällä pitämään jonkinmoista huoltovarmuutta. Olen itse yrittänyt omalta osaltani edistää sitä erilaisilla matkoilla Yhdysvaltoihin, Etelä-Afrikkaan ja Australiaan, joitakin mainitakseni.

Sitten oli vielä kysymys näistä Leopardin ammusten yhteispohjoismaisista hankinnoista. Siinä ovat toki nimenomaan nämä kustannussäästöt taustalla ja yhteistyömahdollisuudet elinkaaren hallinnassa. Esitys on parhaillaan harkinnassa muissa Pohjoismaissa, joten tässä vaiheessa en pysty ottamaan kantaa mahdollisten kustannussäästöjen määrään tai tähän aikatauluun, mutta joka tapauksessa odotamme vastausta muilta Pohjoismailta tämän vuoden loppuun mennessä.

Edustaja Östmanille toteaisin, että EU-armeijaa ei olla perustamassa ja varmaan EU:n puolustusyhteistyön tärkeimpiä asioita ovat nämä täydentävät kyvyt — eivät niinkään nämä kovat sotilaalliset kyvyt, vaan täydentävät, voisi sanoa pehmeämmät, kuten kyber ja hybridi.

Edustaja Pakkanen... — Jos vielä puhemies sallii, vastaan vielä tähän [Puhemies koputtaa] kriisinhallintakysymykseen, että onko uutta: Lähinnä uusin asia tällä hetkellä on se, että meidän suurinta operaatiotamme UNIFILiä me hieman vähennämme, vähennämme 200 mieheen ja siirrymme tähän Ranskan reservipataljoonaan. Keskitämme osallistumamme siihen. [Peter Östman: Kiitos selkeästä vastauksesta!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on vielä mahdollisuus pyytää vastauspuheen-
vuoroja V-painiketta painaen, ja ne aloittaa edustaja Kääriäinen.

17.37 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on nyt jo muutamassa puheenvuorossa puututtu tähän ajankohtaiseen tietovuotoasiaan. Sehän on niin, että Puolustusvoimien tiedustelu on ollut aina etulinjassa. Kun ajatellaan puolustuksen rakentamista, sen pitää olla aina ajan tasalla, siihen on oltava resursseja riittävästi ja toimivaltuuksia riittävästi, myös lainsäädännön pitää elää ajassa, ja tätä työtä tähän tehdään paraikaa, ja ehkä myös valmista tulee. Tähän tietovuotoon hyvä periaate varmaan on se, että ensin tutkitaan ja sitten hutkitaan. Se on varmasti järkevintä ja varmintä ja kestäväntä, mutta kysymykseni liittyy tähän avoimuuteen. Aika monta kertaa väitetään, että Ruotsissa

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

näistä asioista puhutaan paljon avoimemmin, media pystyy kertomaan paljon avoimemmin. Miten se on, herra puolustusministeri, onko näitten maitten välillä tässä avoimuudessa, asioitten kertomisessa liittyen tiedusteluun ja sen voimavarojen näyttämiseen, isoja eroja olemassa? Miten Ruotsi poikkeaa Suomesta?

17.38 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin tätä keskustelua tästä meidän harjoitustoiminnastamme. Tämä verkottuva yhteistyö on tärkeä osa meidän kokonaisturvallisuuttamme, siihenhän edustaja Kanerva aikaisemmin jo viittasi. Se on tavallaan vähän pidemmässä ajanjaksossa katsoen jopa tämmöinen doktriinin muutos, joka on tapahtunut, mutta silloin tietysti merkitystä on sillä, millaisiin tilanteisiin tämä verkottuva yhteistyö varautuu ja mitä harjoitellaan. Näitä on myös eduskunnalle kerrottu.

Se iso kysymys on ja siihen haluaisin ministeriltä vielä vastauksen, lähtevätkö puolustusministeriön hyväksymä harjoitustoiminta ja ohjeet siitä, että nämä eduskunnan määrittelemät lähtökohdat, pyrkimys pysyä konfliktien ulkopuolella ja sitten toisaalta tämä, että Suomen aluetta ei käytetä hyökkäyksiin muita maita vastaan, ovat ne harjoittelutoiminnan periaatteet, jotka viedään sitten käytäntöön.

17.39 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suoraan jatkan edustaja Heinäluoman kysymykseen todeten, että meillä on nyt mielestäni kohtuullisen hyvä kansallinen yhteisymmärrys siitä, miten Puolustusvoimien suorituskykyä tullaan lähivuosien myötä kehittämään, mutta sen sijaan toinen iso ulottuvuus eli kansainvälinen yhteistyö, joka on laajentunut huomattavasti viime vuosien myötä, on kehittynyt ehkä enemmän tapauskohtaisesti ilman isompaa strategista kuviota siitä, kuinka edetään paitsi kahdenvälisesti myöskin monenkeskisesti. Kysyn ministeriltä: olisiko tämän kansainvälisen sotilasyhteistyön lisäämistä koskeva strateginen ajattelu saatettava enemmän fokukseseen, enemmän huomion kohteeksi ja niin, että se on meidän omasta aloitteestamme enemmän tapahtuvaa kuin niin, että muiden tarjoamiin mahdollisuuksiin tartutaan tilanteen mukaisesti?

17.40 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paljon on keskusteluttanut juurikin se, miten koko ikäluokka saadaan osallistumaan maanpuolustustyöhön jatkossa ja maanpuolustustahto pidetään vähintään yhtä korkealla kuin aikaisemminkin. On paljon esimerkiksi kutsunnoista keskustelua ollut, ja kantahan myös Pääesikunnasta on ollut se, että miksei voisi laajentaa, mutta käytännössä tavallaan, jos kutsuntoihin kutsutaan, niin mihin sitten kutsutaan? Meillä ei ole paikkoja tällä hetkellä lisää, ja tämä tarkoittaa sitä, että jos kutsunnat avattaisiin naisille, mikä ei sinänsä välttämättä ole mikään huono asia, niin meillä pitää myös lisätä sitten varuskunnissa paikkoja tai jopa varuskuntia. Tämä keskustelu kyllä pitää käydä. Emme voi markkinoida sellaista, mitä emme voi myydä. Emme voi houkutella armeijaan ihmisiä, jos meillä ei ole heille paikkoja. Tämä keskustelu pitänee käydä vielä.

Mutta johtamiskoulutukseen palaisin kyllä erityisesti tässä häiriökeskustelussa vielä. Syväjohtamisessakin yksi tärkeä arvo on ihmisen yksilöllinen kohtaaminen. Kysynkin ministeriltä: [Puhemies koputtaa] miten johtamiskoulutuksessa upseeripuolella nyt sitten aiotaan panostaa tähän häiriötilanteisiin puuttumiseen?

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

17.41 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maanpuolustuksessa jos jossain on ulkopoliittikan lisäksi tärkeää laaja parlamentaarinen kate, yksimielisyys siitä tulevasta, siitä, mihin suuntaan ollaan menossa, niistä resursseista, joilla tulevaisuudessa ongelmia kamppaamme, ja ennen kaikkea siitä, että Suomen ulkopoliittinen viesti on selkeä. Tässä jo meritoituneet edustajat hyvin tästä temasta puheenvuoroja käyttivät.

Meillä on kolme pääaselajia, Maa-, Meri- ja Ilmavoimat, ja, nyt voi sanoa, ehkä neljänneksi aselajiksi tulossa oleva kyberpuolustus. Julkisuudessa olevien tietojen mukaan se on 200 miljoonaa. 200 asiantuntijaa tulevina vuosina on tähän suuntaan tarkoitus rekrytoida, ja puhutaan silloin varsin merkittävästä suorituskyvyn nostosta. Kysyisin ministeriltä vähän viitaten ja liittyen tähän HS:n tietovuotoonkin, joka prosessina kaikkieneen on valitettava ja, niin kuin hyvin tuli esiin, rikostutkinnan alla: miten, ministeri, näette tämän "neljännen aselajin", jos siihen pienet sitaattikin laitan, sen tulevan kehittämisen? Onko tässä julkisessa keskustelussa vielä liikaa mystiikkaa vähän samalla hengellä kuin ensimmäisen maailmansodan [Puhemies koputtaa] alussa lentokoneesta?

17.42 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä puolustusministeriön hallinnonala on siitä positiivinen käsitellä, että siellä asiat ovat kohtuullisessa kunnossa. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa tähän kohdistuu lähinnä esitys asevelvollisten tapaturmavakuutusten parantamisesta. Mutta noin sisältöpuolella tämä keskustelu EU-puolustuksesta on viestinnällisesti mielestäni hämmäntävää. Nyt ministeri antoi ymmärtää sen sinänsä uskottavan realiteetin, että EU lähinnä toisi materiaaliapua. Sen minäkin voin uskoa, mutta toisaalta hallitus hehkuttaa toisaalla, että EU on meille keskeinen turvallisuustekijä. Kumpi versio nyt näistä todellisuuksista on sitä oikeaa todellisuutta, jonka perusteella eduskunnan pitäisi päätöksiä tehdä?

17.43 **Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin vielä kiinnittää huomiota varusmiesten kuntoon. Jos oikein muistan, niin ikäluokka 1959 syntyneet oli Cooperin testillä mitattuna Puolustusvoimissa kaikkein kovakuntoisin ikäluokka juosten jotain 2 750 metrin keskiarvon [Eero Heinäluoma: Mikä vuosi?] — 59 — ja tänä päivänä lienee keskiarvo tuolla 2 400:n paikkeilla Cooperin testissä. Se on tietenkin vain yksi testi, mutta se on kansainvälinen ja hyvä testi, millä mitataan yleiskuntoa. Miten Puolustusvoimissa on tähän asiaan kiinnitetty huomiota? Muutama vuosi sitten oli tämä teema Kunnossa Kassulle. Voisiko sen kääntää, että "kunnossa kotiin", elikkä varusmiespalveluksen aikana suoritettaisiin sellaista toimintaa, että nuoret olisivat entistä paremmassa kunnossa, kun he kotiutuvat varusmiespalveluksesta? [Eero Heinäluoma: Kyllä 55:kin oli hyvä!]

17.44 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitosta on aivan aiheellisesti saanut se, että maanpuolustusjärjestöille on budjetoitu noin 2 miljoonaa euroa, eli tänä vuonna summaa ei ole leikattu vaan määräraha on kehysten mukainen, kuten eduskunta on useina vuosina edellyttänyt. Se on oikea ja tärkeä viesti erittäin tärkeää työtä tekeville järjestöille.

Sen sijaan edustaja Tuomiojan keskustelun aluksi toteama "jos varaudutaan sotaan, yleensä sellainen myös helpommin saadaan" on kyllä täysin vastakkainen sen kanssa, mistä Suomessa meidän puolustusajattelumme lähtee. Mehän varaudumme puolustautumaan uskottavasti juuri siksi, että emme halua sotaa, ja siksi onkin hienoa, että vaikeasta talous-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

tilanteesta huolimatta on pystytty sekä sisäisen että ulkoisen turvallisuuden resursseja turvaamaan.

17.45 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vikman ei ihan noteerannut koko puheenvuoroa, jossa totesin, että totta kai tällaisesta varautumisesta on asianmukaisesti huolehdittava, mutta turvallisuus ei saa jäädä sen varaan, koska silloin on olemassa vaara — ja historia sen valitettavasti kertoo — että sotaretoriikan ja sotavarustautumisen viljely johtaa yleensä sotaan. Sen vuoksi on tärkeätä, että Suomi olisi edelleen sellainen maa, joka panostaa aktiivisesti rauhanturvaan, kriisinhallintaan, konfliktien ennaltaehkäisyyn ja liennytykseen. [Eero Heinäluoma: Viisas linja!]

17.46 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Varmasti näin kriisinhallintaan ja kansainväliseen yhteistyöhön, kaikkeen siihen tulee panostaa, mutta sen oman perustan pitää meillä olla kunnossa, se, että meillä on yleinen asevelvollisuus, reserviläisiin pohjautuvat sodanajan joukot, ja on sikäli hyvä, että nyt ministeriö on määrätietoisesti vienyt eteenpäin tätä meidän valmiuden parantamista, valmiuden kehittämistä. Puolustusvoimat muuttuu enemmän koulutusorganisaatiosta valmiusorganisaatioksi, ja tämä on hyvä asia.

Herra ministeri, kysyisin kuitenkin Suomi—Ruotsi-yhteistyöstä, kun siitä on paljon puhuttu. Puolustusvaliokunta on vieraillut, erilaisia seminaareja on pidetty ja tänään tulleet tietojen mukaan Hamina-luokan ohjusveneiden peruskorjaukseen liittyen on hankittu kevyttorpedojärjestelmä. Mikä merkitys tällä on, varsinkin jos ruotsalaiset kouluttavat tässä, Suomen ja Ruotsin väliselle yhteistyölle? Tulevatko meidän merivoimamme integroitumaan entistä syvemmin toisiinsa, ja minkälaista suorituskykyä se meille, Suomelle, antaa meidän meripuolustuksessamme?

17.47 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja ennen kaikkea ilmeisesti jo pitkään valmistellusta suursota-harjoituksesta, sen luonteesta, ihan suora kysymys: onko siinä sitten kyse, aivan niin kuin Ruotsin Aurora-harjoituksessa, Nato-isäntämaasopimuksen täysimittaisesta jalkauttamisesta käytännön toimintaan? Toinen kysymys: Onko ministerin arvion mukaan tämä asia laadittu kahdeksankohtainen kriteeristö kansainvälisten harjoitusten arvioimiseksi ja TP-UTVAn informoimiseksi niistä tuonut jotain uutta? Kuinka se järjestelmä on toiminut?

Ja vielä tästä EU:n puolustuksen kehittämisestä: kyllähän se on päivänselvää, että siinä on kyse yhdenmuotoisesta liittovaltiokehityksestä, ja oli aika mielenkiintoista, että Suomen puolesta tämän pysyvän rakenteellisen yhteistyön asiakirjan allekirjoitti ulkoministeri Soini, joka vielä jokin aika sitten esiintyi Suomen johtavana EU-kriitikkona.

17.48 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vielä tarkennan: jos ymmärsin oikein, niin tämä MPK:n selvitys tulee 22.12. elikkä tällä viikolla, ja sen jälkeen kysymys on se, miten sitä käsitellään eteenpäin ja milloin ministerillä on ajatus, että siitä tulisi joitakin esityksiä, joita sitten voidaan porukallakin pohtia.

Toinen asia, joka on siis nähtävästi, ja toivottavasti, seuraavien hallitusten asia, on sitten kysymys siitä, miten naiset ja ne miehet, jotka eivät osallistu sotilaalliseen palvelukseen, tulisivat jotenkin mukaan. Oma ajatukseni on se, että se olisi enemmän resilienssin lisäämistä, tällaisen kriisitietoisuuden lisäämistä siitä, miten yhteiskunta toimii, miten jo-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

kainen voi siihen osallistua, ja sen ei tarvitsisi olla Puolustusvoimien järjestämää, vaan se voisi olla sisällytettynä toisen asteen koulutukseen, jolloinka sitten siinä olisivat kaikki kriisit, ei pelkästään sotilaalliset, samalla käsittelyssä.

17.49 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen puolustus on perustunut sille, että meillä on yleinen asevelvollisuus, alueellinen puolustus riittävän uskottavalla tasolla niin, että kaikilla sotilailla on riittävän hyvät varusteet ja siihen tehtävään, mihin on määrätty, myös annetaan hyvä koulutus. Koulutuksen kannalta on hyvin osaavalla reservillä, koulutetulla reservillä erittäin suuri merkitys. Kysynkin puolustusministeriltä: Nyt kun on, kuten tiedämme, näitä kertausharjoituksia olennaisesti lisätty, mikä on näköala lähivuosille tästä eteenpäin? Ollaanko reservin kertausharjoituksia lisäämässä? Ja sitten toinen asia: miten paljon tähän vaikuttavat nämä erilaiset kansainväliset tehtävät, eli kumpaa puolustusministeriö painottaa, oman reservin koulutusta vai erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä tehtäviä?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Taavitsainen.

17.50 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin vastata ministerin puolesta edustaja Pakkaselle, että nämä liikuntapolitiikan tunnusluvut löytyvät tästä kirjasta sivulta 364, ja täällä on varusmiesten juoksutestitulastot, 12 minuutin Cooper-testi. Se on valitettavasti huonompaan päin menossa elikkä 2 407 metriä vuodelta 2016, ja vuoden 2018 arvio on 2 400 metriä. Parikymppisistä miehistä vain 18 prosenttia liikkuu liikuntasuosituksen mukaisesti 1—2 tuntia päivässä. Ministeri varmaan tietää sen, miten se näkyy siellä Puolustusvoimien arjessa.

Itse kysyisin vielä sitä, mitä on tapahtunut neuvotteluille Senaatin kanssa sisäisestä vuokrasta, koska tästä rahasummasta, mitä tässä keltaisessa kirjassa nyt Puolustusvoimille menee, aika suuri osa menee myös suoraan valtion toiseen pussiin Senaatille. Eli voisiko siitä järjestelmästä päästä eroon [Puhemies koputtaa] ja saada nämä rahat suoraan sinne Puolustusvoimien käyttöön?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt ministeri Niinistö, 7 minuuttia. Sen jälkeen puhujalistaan.

17.51 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Yhdyn edustaja Kääriäisen esittämään kansanperinteeseen pohjautuvaan näkemykseen liittyen Helsingin Sanomien tietovuotokysymykseen, eli ensin tutkitaan, sitten hutkitaan.

Mitä tulee tähän Ruotsin avoimuuteen, onko se avoimempi yhteiskunta tältä osin kuin Suomi, niin siltä ainakin näyttää. Mutta niin ei ole aina kuin miltä näyttää. Ruotsissa nämä turvallisuusasiakirjat huomattavasti pidempään pidetään salaisina, jopa 75 vuotta. Ruotsissa sanitoidaan. Se tarkoittaa sitä, että Ruotsissa on henkilökuntaa, joka pystyy tekemään näistä raporteista julkiseen käyttöön sopivia. He pystyvät ottamaan nämä salaiset ja erittäin salaiset ja luottamukselliset tiedot sieltä pois ja esittämään sitten sellaista, mitä voidaan julkisuuteen kertoa vaarantamatta tiedusteluvälineitä ja ihmisiä. Mutta jos halutaan Suomeen tällaista sanitointia, niin sitten tarvitaan lisää henkilöresursseja. Tämä on yksiselitteisesti näin.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Edustaja Heinäluoma kysyi kansainvälisestä harjoitustoiminnasta. TP-UTVA on tosiaan hyväksynyt kriteerit, ja niitä on jo pariin kertaan ehditty soveltaa ja mielestäni hyvällä menestyksellä, enkä näe, että Suomea käytettäisiin millään muotoa niin sanotusti harjoitusastinlautana. Kyllä Suomi harjoittelee omista ehdoistaan. Mehän valmistaudumme puolustamaan omaa maatamme sotilaallisesti liittoutumattomana yksin mutta toivottavasti kumppanien kanssa eli kehitämme yhteensopivuutta. Tämä on se kansainvälisten harjoitusten tarkoitus.

Tähän liittyen, kun edustaja Hoskonen kysyi näistä kansainvälisten tehtävien ja kansallisten tehtävien painottamisesta, kyllä minä leimallisesti olen kansallisen puolustuksen mies. Hieman aikakirjoihin jää ehkä väärä kuva minun toiminnastani ministerinä, jos katsotaan, että minun toimintani on kansainvälisiin harjoituksiin painottuva. Ne ovat kuitenkin murto-osa Puolustusvoimien budjetista. Kyllä painopiste on aina väkevästi kotimaassa. Tämä kansainvälinen harjoitustoiminta on vain pieni täydentävä lisä, ja siihen ei pitäisi kiinnittää niin paljon huomiota kuin siihen nykyään kiinnitetään.

Edustaja Jarva kiinnitti huomiota aivan oikein siihen, että varuskuntia tarvitaan lisää, jos naiset otetaan pakollisen varusmiespalveluksen tai yleisen asevelvollisuuden piiriin. Tämä on aivan totta, että meillä on varuskuntaverkoston käyttöaste tällä hetkellä, voi sanoa, täysi. Puolustusvoimauudistus oli niin ankara leikkaus, että mitään ylimääristä ei juuri jäänyt.

Edustaja Kari puhui "neljänneistä aselajista" tai puolustushaarasta, kyberistä. On totta, että 200 miljoonaa euroa suurin piirtein on tarkoitus tulevina vuosina lisätä kyberiin ja sillä 200 asiantuntijaa saada sitten näihin tehtäviin. Suomen oloissa se on tietenkin merkittävä lisäys. Toivomme sillä pysyvämme muitten maitten tasalla tässä kilpailussa. Pitää muistaa myös, että meillä on yksityisellä puolella hienoa osaamista tässä kyberpuolella, jota pystymme tämän loistavan yleisen asevelvollisuusjärjestelmän kautta hyödyntämään, niin kuin edustaja Kari hyvin tietää. Varmasti on mystiikkaa tässä kyber-sanassa. Mutta kun mennään kymmenen vuoden päähän, niin minä luulen, että kyber on arkea.

Edustaja Mäkelälle toteaisin, että vaikka EU-kriittinen olenkin, niin tässä tilanteessa sanoisin, että EU on meille nimenomaan turvallisuusyhteisö. Näin varmasti enemmistö suomalaisista kokee eikä tällä hetkellä mittausten mukaan halua erota EU:sta, vaikka kenties "ei" EU:lle olisi aikanaan äänestänytkin, niin kuin minäkin olen äänestänyt "ei" EU:lle, ja olen kyllä ylpeä siitä. Mutta tässä tilanteessa, kun ajattelee muuttunutta turvallisuusympäristöä, niitä maita, jotka eivät ole EU-maita eivätkä ole Nato-maita ja jotka ovat Venäjän naapureita — niitä ovat Ukraina ja Valko-Venäjä — niin aivan samanlaista kohtaloa en Suomelle tahdo.

Edustaja Pakkanen kiinnitti huomiota varusmiesten Cooperin testeihin. Tunnistan kyllä itse tämän tuskan. Tämä on laskenut jo 70-luvulta käytännössä kuin lehmän häntä ja ääripäät ovat kasvaneet. Se on se viime vuosien ilmiö, että on yhä enemmän hyväkuntoisia ja yhä enemmän huonokuntoisia. Mutta kuitenkin varusmiespalveluksen aikana kunto yleensä varusmiehillä kasvaa. Tämä on se positiivinen puoli tässä. Se ei ole aivan turhaa puhetta, että Puolustusvoimia pidetään Suomen suurimpana kuntokouluna. Tämä on mielestäni hyvä asia. Viime aikoina on pystytty kiinnittämään huomiota myös siihen, että paikat eivät mene rikki tässä palveluksen alkuaikoina eli osataan paljon järkevämmin kuin silloin, kun me kävimme armeijan. Lisäanekdoottina sanottakoon, että kun itse 18-vuotiaana suoritin varusmiespalveluksessa Cooperin testin, niin se oli 3 350 metriä, mutta nyt 27 vuotta ja

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

varmaan 27 kiloakin lisää saaneena se on lähempänä 2 400:aa. [Naurua] Näin nämä tulokset putoavat sitten omassa henkilökohtaisessa elämässäkin.

Edustaja Savola kysyi Suomi—Ruotsi-yhteistyöstä ja ajankohtaisesta aiheesta, Haminaluokan ohjusveneiden peruskorjauksesta ja niihin asennettavasta kevyttorpedojärjestelmästä. Kyllä, Merivoimamme integroituu Ruotsin kanssa. Pyrimme siihen, että voimme operoida niin rauhan kuin kriisinkin aikana tulevaisuudessa. Jos esimerkiksi päätämme joskus lähteä sukellusvenajahtiin yhdessä ruotsalaisten kanssa, niin tämäntyyppiset uudistukset ovat siinä suhteessa olennaisia.

Edustaja Mustajärvi kiinnitti perinteiseen tapaansa huomiota Naton isäntämaasopimukseen, jota kieltämättä harjoiteltiin Aurora-harjoituksessa Ruotsissa. Yleensäkin kansainvälisissä harjoituksissa tämä Nato-isäntämaasopimus on se standardi, millä esimerkiksi joukkojen löpöt maksetaan ja niin poispäin, eli se on vain puitesopimus, joka helpottaa meitä harjoituksien järjestämisessä. Mutta suuremmassa harjoituksessa, jos sellainen kansainvälinen harjoitus Suomessa päätetään tulevaisuudessa järjestää, harjoitellaan nimenomaan tätä Puolustusvoimien uutta lakisääteistä tehtävää, jonka se sai viime kesänä, eli kansainvälisen sotilaallisen avun antamista ja vastaanottamista.

Edustaja Paaterolle toteaisin tästä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä. Kun saan huomenna tämän jatkoselvityksen, luen sen. En ole sitä vielä lukenut. En ole saanut sitä käsiini. Pohdin sitä joululoman aikana ja toivon voivani antaa linjaukseni jatkotyöstä ensi vuoden alussa, jotta tämä asia etenee. — Kiitoksia kaikille.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt siirrymme puhujalistaan.

17.58 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Äskeistä keskustelua vielä jatkaakseni: On hyvä huomata, että varustelu ei koskaan tietenkään ole itseisarvo. Puolustusmenojen korotukset ovat yleiseurooppalainen trendi, jolla vastataan heikentyneeseen turvallisuustilanteeseen. Suomi ei tietenkään voi jäädä tästä kehityksestä. Turvallisuusympäristön muutoksen ja heikkenemisen keskeisenä syynä ovat olleet muun muassa Venäjän toimet, ei mikään eikä varsinkaan suomalainen sotaretoriikka.

17.59 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun viime vaalikaudella keskustelimme maanpuolustuksesta tässä salissa, niin yleensä ne keskustelut olivat aika murheellisia: isoja budjettileikkauksia, suurempia kuin mihinkään muuhun hallinnonalaan, varuskuntien lakkauttamisia ja niin edelleen. Mutta kun aikaa hieman kului, niin valkeni kyllä hyvin monelle niin tässä salissa kuin kansallisesti, mikä merkitys suomalaisella maanpuolustuksella on ja kuinka tärkeää on pitää kiinni siitä perusasiasta, yleisestä asevelvollisuudesta ja reserviläisten kouluttamisesta. Olen hyvin tyytyväinen, että tämä hallitus, Sipilän hallitus ja ministeri Niinistö sen puolustusministerinä, on sitä edistänyt ja siitä pitänyt vahvasti kiinni ja myös määrärahoja määrätietoisesti nostanut ja tuonut sitä myöten turvallisuuden keskiöön suomalaisen puolustuksen, sen, mistä tässäkin salissa päätetään ja mistä keskustellaan.

Tässä budjetissa on monia hyviä asioita. Lähden liikkeelle siitä, että se, että yleisen asevelvollisuuden kertausharjoitusten määrästä pidetään kiinni ja suomalaisia reserviläisiä halutaan kertausharjoituttaa, säännöllisesti antaa koulutusta, on perusedellytys sille, että meillä osaaminen säilyy. Toivon, että leikkauksia kertausharjoituksiin ei tulevinakaan vuosina tule.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Vapaaehtoinen maanpuolustus täydentää mitä parhaimmalla tavalla meidän reserviläistemme osaamista, ja nyt on hyvä tilanne. Puolustusvaliokunta omissa lausunnoissaan useana vuotena on vaatinut ja eduskunta on useina vuosina keskusteluissa vaatinut, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen määrärahojen täytyy löytyä jo sieltä budjetin pohjaesityksestä, ja tämän on mennyt useana vuotena niin, että puolustusministeriö on sitä esittänyt ja sitten se on valtiovarainministeriössä leikkaantunut pois ja sitten eduskunta on omassa harkinnassaan ja tahdossaan sen tärkeydestä johtuen palauttanut nämä rahat. Siitä kiitos nyt hallitukselle ja ministerille, että tätä ei tällä kertaa tapahtunut vaan näistä resursseista pidetään kiinni. Se on äärimmäisen tärkeä asia.

Turvallisuudesta ja puolustuksesta on puhuttu viime päivinä hyvinkin paljon. Tämä tietovuotoasia on sitä nostanut esiin, mutta hieman sitä ennen tämä kansainvälinen yhteistyö on noussut hyvin vahvaksi keskusteluaiheeksi, hyvin vahvaksi tekijäksi, kun luotaamme meidän puolustuksemme tulevaisuutta. Tämän EU-yhteistyön myötä tarvitaan yhteisiä suorituskykyjä, tiedonvaihdon jakamista, yhteishankintoja ja niin edelleen, ja uskon, että tällä EU-yhteistyöllä me pystymme olemaan osana sitä turvallisuusyhteisöä mutta myös parantamaan meidän omia suorituskykyjämme, ja tämä on äärimmäisen tärkeä asia.

Varmasti EU-puolustuksessa on paljon kehitettävää, ja ainakin kun puhutaan puolustusvälineteollisuudesta, kannan itse huolta siitä, että suomalainen puolustusvälineteollisuus pärjää EU:n sisällä myös jatkossa. Vähän tuppaa olemaan niin, että nuo isot jäsenmaat myös puolustusteollisuuden osalta pitävät vahvasti oman puolensa ja sen vuoksi meidän tulee olla hyvin tarkkoja siitä, että meidän puolustusvälineteollisuutemme pärjää tässä kilpailussa. Kun niitä yhteisiä suorituskykyjä tehdään ja laaditaan, siellä ovat meidän tarjoajamme myöskin kärkenä mukana, koska meidän oman huoltovarmuutemme kannalta on aivan olennainen osa se, kuinka meidän oma puolustusvälineteollisuutemme voi, ja sen vuoksi on syytä tämä aina muistaa ja pitää siitä kiinni.

Herra puhemies! Oikeastaan tähän loppuun vain se, että haluan kiittää puolustusvaliokunnan kollegoja hyvästä yhteistyöstä tältä vuolta. [Sirpa Paatero: Kuin myöskin!] Puheenjohtaja Kanerva, varapuheenjohtaja Kari ja muut puolustusvaliokunnan jäsenet, teidän kanssanne on ilo työskennellä puolustusvaliokunnassa ja yhteistä maanpuolustuksen lippua heiluttaa. Se on niitä hienoja valiokuntia, missä ei politiikka näy vaan yhteinen maanpuolustussydney sykkii ja niitä asioita viedään yhteistuumin eteenpäin. Hyvää joulua kaikille! [Mika Kari: Kiitos samoin!]

18.04 Ilkka Kanerva kok: Arvoisa puhemies! Ensin täytyy pahoitella, että edustaja Savola vei minulta mahdollisuuden puhua pari kaunista sanaa valiokunnan työskentelyn puolesta ja kiittää kollegoitani ja valmistelevaa virkamieskuntaa, mutta eipä kai tässä muuta voi kuin yhtyä edustajan perusteltuihin näkemyksiin ja katsoa, että puolustusvaliokunta eduskuntalaitoksen puitteissa nähtäisiin ei vain meidän sisäisten tuntojemme kautta vaan myöskin muutoin valiokuntana, joka kykenee kohtuudella täyttämään sille annetut tehtävät ja velvoitteet. Kiitän osaltani valiokunnan jäseniä ja erikseen pätevää, hyvää kollaboraattoria, varapuheenjohtajaamme, joka hienolla tavalla osaa ottaa tilanteesta kuin tilanteesta vastuun ja kopin siitä, miten asioita viedään eteenpäin.

On erittäin tärkeää, että vastaava kansallinen yhteinen henki, perusasennoituminen valitsee turvallisuus- ja puolustusasioissa kuin mitä olemme tottuneet näkemään välttämättömäksi maan ulkopoliittikan asioita käsiteltäessä. On mahdotonta ajatella, että puolustusky-symyksissä olisi jokin toinen perusfilosofia välttämätöntä, ja sen vuoksi kannattaa nähdä

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

aika lailla vaivaa sen hyväksi, että meillä on kansallinen yhteinen näkemys myös turvallisuus- ja puolustust politiikasta sekä meillä sisäisesti että myöskin sen kansainvälistä yhteistä ulottuvuutta koskien.

Puhemies! Pari sanaa vielä filosofiapuolelta.

Itse näen tämän kokonaisuuden vähän niin kuin 3D-kysymyksenä, kolmena erillisenä asiakokonaisuutena, joilla on likeinen sukulaisuussuhde toisiinsa:

Ensimmäisenä on diplomatia, ensimmäisenä näistä kolmesta D:stä, joka diplomatia tietysti on perinteistä ulkopoliittikkaa, kansainvälisten asioiden hoitoa, kansainvälisiin instituutioihin luottamista, niiden rakentamista, tuolloin tarkoittaen Suomen ulkopoliittikan tärkeää, olennaista rauhanvälitystä, ja tietysti siihen liittyvää Suomen kriisinhallintaa ja rauhanturvatoimintaa, jossa meillä on hyvät rekordit jo kymmenien vuosien ajalta. Sitä kriisinhallinnan puolta on hyvä pitää vahvasti esillä myöskin jatkossa, tarkoittaen sillä sekä siviilikriisinhallinnan että sotilaskriisinhallinnan ulottuvuuksia.

Toinen asia, joka muodostaa tässä 3D:ssä kokonaisuuden, on deterrence, pelotepuoli, joka puhuu omaa signaalikieltään kaikille niille, joilla saattaisi olla vihamielisiä tarkoituksia Suomea kohtaan, että joutuvat toisenkin kerran arvioimaan sitä, kannattaako Suomea, sen alueellista koskemattomuutta tai valtiollista suvereniteettia koskevia asioita lähteä rikokomaan. Meillä on poikkeuksellisen korkea kynnyks tässä suhteessa, ja on ollut mieluisaa kansainvälisten yhteyksien kautta havaita, että sitä myöskin arvostetaan. Ainakin itse tuntemissani kansainvälisissä yhteyksissä arvostetaan sitä, että Suomi pitää huolen omasta tontistaan, ja se on se, mitä meiltä kohtuudella voidaan edellyttääkin. Kaikki se Itämeren piirissä, meidän omassa turvallisuusympäristössämme, tapahtuva tai tapahtunut jännitteiden kasvu ja vastakkainasettelun voimistuminen on sitä, jossa me voimme selkeästi liputtaa sen osalta, että Suomi hoitaa oman tonttinsa. Se edellyttää tietysti sitä, mihin ollaan siirrytty, että Suomi pitää omasta suorituskyvystään huolen ja on siihen valmis satsaamaan tulevina vuosina entistä voimakkaammin, mutta myöskin sitä, että meidän ympäristössämme ymmärretään se, että Suomella on myös ystäviä, Suomella on myöskin tukijoita ja Suomi harjoittelee ja toimii ja valmistautuu kansainväliseen yhteistyöhön meidän turvallisuusympäristössämme ei vain yksin vaan myöskin yhteistyössä niiden valtioiden, kansakuntien kanssa, joilla on sama arvopohja kuin mitä me täällä Pohjoismaissa yhteisestikin tunnustamme ja mikä on Suomelle tyypillistä. Pidän tässä suhteessa erittäin ansiokkaana erityisesti viimeisimpänä aikana aikaansaattua ideaa siitä, millä tavoin Euroopan unionin ja Naton yhteistyöllä on voitu perustaa hybridiselvityskeskus nimenomaan Suomeen ja Helsinkiin, mikä loistavalla tavalla kertoo siitä, miten kansainvälisellä yhteistyöllä kyetään myöskin moderneihin uhkiin vastaamaan.

Vielä kolmantena kolmen D:n sarjassa tietysti tämä defence, se, että oma tontti hoidetaan ja että kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen vastavuoroisuuden periaatteella myöskin Suomessa toimii.

Tämän kaiken osalta vedän vain lyhyesti yhteen oman näkemykseni siitä, että pidän tärkeänä, että Suomessa voidaan rauhassa pohdiskella uuden turvallisuusneuvoston perustamista, jotta vältetään sen kaltaisilta keskusteluilta, joita viime viikkojen aikana voitiin tämän teeman osalta nähdä, koska se aiheuttaa hieman epävarmuutta siitä, mikä on Suomen todellinen sotilaallinen tahtotila. Tässä mielessä poliittisen vastuun ottaminen näissä asioissa on ensisijaisen tärkeää. — Kiitoksia.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

18.11 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Puolustusministeriön pääluokka 2,87 miljardia euroa on kohtuullisen iso määrä rahaa, mutta kun sen suhteuttaa meidän bruttokansantuotteeseen, niin 1,24 prosenttia on hyvin vaatimatonta eurooppalaista tasoa. Tässä suhteessa Suomi on luonut järjestelmän, jolla maata puolustetaan, joka on äärimmäisen tehokas ja taloudellinen. [Ilkka Kanerva: Just näin!] Kaikki perustuu tähän yleiseen asevelvollisuuteen, hyvään reserviin, ja sitten on se yksi tärkeä asia, että meillä Suomessa on valtavan hyvä maanpuolustustahto ikäluokkaan katsomatta. Jokainen suomalainen haluaa tätä maata puolustaa, ja se on meillä rikkaus, josta kannattaa aina pitää kiinni.

Budjettiesitys noudattaa valtioneuvoston puolustuspoliittista selontekoa, selontekoa numero 3 näiltä valtiopäiviltä, ja on hyvä muistaa, että tässä selonteossa kaikki asiat käytiin huolella läpi, joten meillä on jatkonkin kannalta erittäin hyvä pohja kehittää Puolustusvoimien puolustuskykyä ja maanpuolustusta, eli meillä on perusasiat kunnossa ja myös sitä varten tehdyt tarkat suunnitelmat.

Hallituksen esitys sisältää 50 miljoonaa euroa, joka tähtää materiaalikäytön nopeuttamiseen ja parantamiseen niin, että voimme pystyä mahdollisesti vastaamaan erittäin nopeasti nykyisin nopeasti alkaviin kriiseihin. Varmaan tässä kysymys on liikkuvuudesta ja siitä, että saadaan reservi liikkeelle tarvittavan nopeasti, koska olemme Euroopassa nähneet ja muuallakin maailmassa nähneet, että se, mikä aikanaan oli kriisinhallinta tai mitä Puolustusvoimien toimintakyky oli, on tänä päivänä paljon, paljon nopeampaa toimintaa. Jos kriisejä syntyy, niin pitää saada reservit äkkiä liikkeelle, ja tähän tilanteeseen Suomi on hyvin vastannut.

Reservin kertausharjoituksissa olemme päässet hyvälle tasolle. Aivan kuten puolustusministeri Niinistö itsekkin totesi, niin hyvällä tasolla ollaan. Jo 18 000 reserviläistä vuosittain koulutetaan, mikä on näin ollen myös asetettu tavoite. Senkin suhteen voidaan olla huolettu, että meillä on hyvin koulutettu reservi käytössä jatkuvasti. Suomalainen järjestelmä on erittäin tehokas, ja muistan erään hyvän vertauksen, kun aikanaan valtakunnallisella maanpuolustuskurssilla kävin. Siellä keskusteltiin siitä, pitäisikö meillä olla ammattiarmeija esimerkiksi käyttämään monimutkaisia vaikka nyt ilmavalvonnan laitteita, jotka perustuvat huippuelektroniikkaan, ja siellä eräs viisas kurssilainen totesi hyvin ykskantaan, että kumpi se on parempi: onko se esimerkiksi värvätty ylikersantti taikka sitten Nokian huipputekniikkaa hallitseva huipputietokoneinsinööri, kumpi se on siihen tehtävään parempi?

Minä luulen, että tässä maassa tietokoneosaamista löytyy reservissä valtava määrä, eli tämä reservin viisas käyttö näissä tehtävissä, väheksymättä yhtään kantahenkilökunnan osaamista, on äärimmäisen viisas teko, ja se takaa myös sen, että olemme myös nykyaikaisen tiedon äärellä koko ajan, koska siviilipuolellahan näitä samoja tietokoneita käytetään todella tehokkaasti enkä usko, että ne bittivirrat siellä sotilaspuolella sen kummallisempia ovat. Ehkä ohjelmat ovat, totta kai, vähän erilaisia, mutta samalla keinoin ne tietokoneet tottelevat niin armeijassa kuin siviilissä, reservin harjoituksissa tai sitten varsinaisen toiminnan aikana.

Arvoisa puhemies! On tärkeää huomata se, että meillä on pidettävä reservin harjoitukset riittävän usein, mitä 18 000 henkeä per vuosi tarkoittaa käytännössä, mutta on yhtä tärkeää myös se, että pidämme yllä hyvää riittävää huoltovarmuutta. Kotimainen puolustusteollisuus on siinä hyvin tärkeässä roolissa, koska jos meillä ei ole omaa osaamista sotilasmateriaalin tuottamisessa, se tarkoittaa, että olemme silloin aika pitkälti tuonnin varassa, ja se on erittäin iso puute huoltovarmuudessa. Tässä aseteollisuudessa ja siinä puolustusvälinei-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

den tuottamisessa yksi tärkeä osa on se, että me käymme jonkun verran ulkomaankauppaa siellä eli viemme niitä tuotteita muualle maailmaan. Esimerkkeinähan voi mainita vaikka näiden sotilasajoneuvojen kaupan, jossa Suomi on ansioitunut kohtuullisen hyvin ja meillä on ihan maailman huippuosaamista. Tämäkin osaaminen on meillä pidettävä kunnia-asia, ja Puolustusvoimien on mielestäni keskityttävä mahdollisimman paljon tällä alueella, kalustohankinnassa, omaan, kotimaiseen osaamiseen, koska se takaa samalla myös huoltovarmuuden.

Varuskuntaverkosta sen verran vielä, arvoisa puhemies, lopuksi, että tämä Senaatti-kiinteistön laskutushomma ja kustannusten ylläpito, kustannustasot, millä vuokrataan valtiolle kiinteistöjä, ovat aivan järkyttäviä. En jaksa millään ymmärtää, miten tällaiseen on Suomessa menty. Verrataanpa vaikka Hanseliin, joka hankkii valtiolle tuotteita ja tavaroita ja palveluita: siellä kilpailutetaan hinta viimeisen päälle, mutta meillä kuitenkin Senaatti-kiinteistöt saavat määrittää hinnan huoneistoille, erilaisille varuskuntarakennuksille ja muille tiloille aivan järkyttävän ylös, jolloin valtion puolustusmäärärahoista menee iso osa kiinteistöjen vuokraamiseen. Eihän siinä ole mitään järkeä.

Elikkä tässä, arvoisa puhemies, meidän pitäisi, eduskunnan, ottaa ihan aidosti tämä asia tarkasteluun ja yleensäkin koko Senaatti-kiinteistöjen toiminta, koska Senaatti-kiinteistöt on omalla toiminnallaan tappanut maaseutukunnista kaiken valtion toiminnan. Eihän ole mitään järkeä siinä, että esimerkiksi kotikunnassani Ilomantsissa valtion viranomaiset ovat joutuneet lähtemään omista tiloistaan, valtion omistamista, jo maksetuista tiloista karkuun sen takia, kun kustannukset ovat aivan järjettömät. Samalla hinnalla, millä valtio vuokraa omaa kiinteistöään, olisi vaikka esimerkiksi vuokrannut Rajavartiostolle, olisi saanut yli 3 neliötä yksityiseltä puolelta vuokrattua. Tällaista järjestelmää me täällä eduskunnassa suosimme ja ylläpidämme. Eihän tämä ole Puolustusvoimien vika, tämä on eduskunnan löpöryyttä, että tähän asiaan ei ole puututtu. Minun mielestäni on häpeällinen asia, että me salimme tämän rahastuksen jatkuvan vuodesta toiseen. Tämä on valtakunnan kaiken kustannustason kannalta äärimmäisen huolestuttava seikka, ja menettelytapana pidän sitä hyvin arvottomana. Toivoisin, arvoisa puhemies, että tähän puututtaisiin.

Ja lopuksi sen vielä totean, että kun katsotaan suomalaista alueellista puolustusta, mikä on se meidän puolustuksemme syvin ydin, niin siinä asiassa on tärkeää muistaa se, että tämä nykyinen keskittäminen, jolla suurin piirtein maaseutua autioitetaan ihan tositaroituksella, syö pikkuhiljaa myös maanpuolustuskykyä. Kun tieverkko rapautuu, osaaminen maaseutualueella, ihmisten määrä vähenee siellä eikä enää maaseutuolosuhteita hallitse kukaan, niin tässä menetämme aivan valtavan määrän tietoa, taitoa ja paikallistuntemusta, jota Puolustusvoimat välttämättä tarvitsee.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean vain, että nämä kaksi viimeistä asiaa, tämä Senaatti-kiinteistön järjetön rahastaminen, jolla valtiota syödään sisältäpäin ja tapetaan maaseudulta kaikki elämä, koskee myös Puolustusvoimia ja muita valtion viranomaisia, ja toinen asia, tämä maaseudun autioittaminen, [Puhemies koputtaa] nämä molemmat asiat ovat niitä pitkän tähtäimen asioita, jotka syövät suomalaista puolustuskykyä joka päivä.

18.18 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Harmillista, että puolustusministeri joutui poistumaan juuri siinä kohtaa, kun keskustelussa alkoi tulla mielenkiintoisia, ehkä hänen näkökulmastaan hieman kiusallisiakin kysymyksiä. Nämä kiusalliset kysymykset liittyvät ilmeisesti juurikin tähän EU-puolustukseen. Jos nyt oletamme, että EU-puolustus todella toimisi, niin edustaja Mustajärvi oli puheenvuorossaan täysin oikeassa sanoessaan, että se

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

on eräs liittovaltiokehityksen muoto — siis jos se toimisi. Mielestäni vielä on vastaamatta kysymys, millä mandaatilla tarkalleen ottaen niitä sopimuksia nyt allekirjoiteltiin: oliko eduskunta tehnyt asiasta päätöksen, ja erityisesti, millä mandaatilla asioita käsitellään jatkossa, kun sitä EU-puolustusta kenties syvennetään?

Muutenkin kysymykseni EU-puolustuksen todellisesta luonteesta koski konkretiaa siitä, mitä EU meille merkitsee tällaisena, kuten sanotaan, turvallisuusyhteisönä. Ei se, että kriisiaikoina saa hyvää tahtoa, ole mitään turvallisuutta. Se, että voi edes toimittaa materiaalia Suomen kaltaisessa geopolittisessä asemassa olevaan maahan kriisiaikana, vaatii kyvykkyyttä. Se ei onnistu pelkällä hyvällä tahdolla, ja se, että saisi pelkkiä materiaaleja, ei ole mitään kovaa turvallisuutta. Mikä turvallisuusyhteisö on sellainen, jonka jäsenillä ei ole edes teoreettisia mahdollisuuksia tarjota minkäänlaista kovaa sotilaallista apua?

18.20 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän puolustushallinnon pääluokan kohdalla on tänään käyty hyvä ja asiallinen keskustelu maanpuolustuksen tilasta ja tulevaisuudesta ja laajemminkin maanpuolustuksesta. Aluksi haluan myös omasta puolestani kiittää erityisesti valiokunnan puheenjohtajaa hyvästä ja tulevaisuuteen katsovasta johtamistyylistä, ja valiokunnan puheenjohtajan pitkästä parlamentaarisesta kokemuksesta voin myös sanoa tässä yhteydessä, että sille, teidän kokemuksellenne, on ollut puolustusvaliokunnassa käyttöä, ja tämä aikakin antaa sille suuren arvon. Kiitos siitä puheenjohtajalle [Ilkka Kanerva: Kiitos!] ja myös valiokunnan jäsenille ja valiokuntaneuvokselle. Puolustusvaliokunnassa on mieluisaa työskennellä isänmaan hyväksi tässä joukossa.

Samassa yhteydessä haluan kiittää myös puolustusministeriä vakavasta suhtautumisesta puolustusvoimien henkilöstön jaksamiseen. Puheenvuorossaan ministeri toi tämän asian esiin, kun tätä kysyin, ja haluan vielä alleviivata, en vain aliupseeriliiton lausunnon tai upseeriliiton ja henkilöstöjärjestöjen lausuntojen pohjalta vaan myös puolustusvaliokunnan omana huomiona, että keskustelu keskittyy puolustuspolitiikassa helposti materiaalihankintoihin, mutta se meidän kaikkein tärkein materiaalimme on se inhimillinen osaaminen, ne miehet ja naiset, jotka puolustusvoimien puolella kantahenkilökunnan roolissa suorittavat sitä kouluttajan tehtävää tai puolustushallinnon asiantuntijatehtävää monissa, lukuisissa eri tehtävissä meidän aselajeissamme. Toivonkin, että tähän henkilöstövajeeseen ja henkilöstövajeen kattamiseen pystyttäisiin saamaan tämmöisen purukumipaikan sijaan kestävä ratkaisu, ja purukumipaikalla tarkoitan tätä hätäratkaisua — ehkä sitä voi semmoiseksikin kutsua — jossa sopimussotilaita käytetään kouluttajan tehtäviin. Se ei ole kestävä tapa toimia, vaan tarvitaan ammattitaitoiset, koulutetut aliupseerit hoitamaan sitä tärkeätä kouluttajan tehtävää. Varusmiehemme ja maanpuolustusratkaisumme ovat sen varmasti ansainneet.

Tuossa aikaisemmin jo puhuttiin tässä debattikeskustelussa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja puolustuspolitiikan välttämättömyydestä: viiden miljoonan pieni kansa on pärjännyt täällä perifeerisessä Euroopassa vain ja ainoastaan sen pohjalta, että osaamme kunnioittaa toisiamme ja nähdä niitä yhteisiä asioita, joita on maanpuolustuksen kentällä. Tätä yhteistä näkyä meillä on paljon, ja on ollut ilahduttavaa vuosien varrella nähdä, nyt myös täällä eduskunnan salin puolella, tätä laajaa yksimielisyyttä, mikä tulee esille meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme keskeisten kysymysten osalta niin valiokunnan mietinnöissä kuin sitten eduskunnan tekemissä selonteoissa. Suomalaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ydin on pitää Suomi poissa kansainvälisistä selkkauksista, toimia vakauttavana tekijänä täällä Itämeren alueella ja ennen kaikkea huolehtia omasta maanpuolustuk-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

sesta sotilaallisesti liittoutumattomana maana ja sitä kautta pitää huolta siitä, että Suomen kautta ei uhata muita valtoja mihinkään suuntaan.

Sitten lopuksi haluan nostaa vielä kaksi keskeistä asiaa. Toinen on jo aikaisemminkin puhuttu huoltovarmuus. Huoltovarmuus on meille tärkeä kysymys pitkälti myös senkin takia, että Suomi maantieteellisesti on saarivaltio. Olen useamman kerran täällä sanonut, että on 90 prosentin luokkaa se taso, kun mitataan Suomeen tulevien ja Suomesta lähtevien hyödykkeiden merikuljetuksia — loput kuljetuksista tulevat sitten muuta kautta — ja näin ollen meidän oma huoltovarmuutemme sotilaallisen materiaalin kunnostamisen ja valmistamisen osalta on meille hyvin elintärkeä kysymys, ja tätä huoltovarmuutta ei pidä ohittaa. Kotimaiselle puolustusteollisuudelle pitää luoda edellytykset tuottaa suomalaiseseen puolustukseen tarvittavia välineitä ja laitteita.

Sitten on vielä tämä maanpuolustusjärjestöt-asia. Nyt tässä perjantaina ministeri saa raportin, ja tiedän, että ministeri tätä puhetta mahdollisesti nyt kuuntelee tai puheen purkaa sitten myöhemmin, ja sanon tässä ministerillekin terveisinä, että toivon, että tätä parlamentaarista katetta haetaan ennen kuin lähdetään linjaamaan, mikä on maanpuolustusjärjestöjen ja Puolustusvoimien kumppanuuden taso tulevina vuosina. Tässäkin asiassa meidän kannattaa hakea yhteistä näkyä maanpuolustuksen keskeisten asioiden osalta, ja uskon ja toivon, että tällainen yhteinen näky myös löydetään. — Kiitos.

18.25 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tänään on jo käyty hyvää keskustelua maanpuolustuksesta ja nimenomaan kouluttautumisesta näitten taitojen pariin ja koko ikäluokan osallistumisesta siihen jatkossa. Tässä on toiveita ja tarpeita laajasti noussut esiin varsinkin nyt tämän vuoden aikana. Paljon on keskusteltu naisten osallistumisesta, siitä, miten voitaisiin näitä turvallisuustaitoja lisätä ja nimenomaan naisten jo olemassa olevaa turvallisuusosaamista saada enemmän yhteiskunnan käyttöön.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tilaisuudessa 8.12. esiteltiin tällainen naisten koulutukseen liittyvä väliraportti: miten voitaisiin edistää erityisesti vapaaehtoiseen maanpuolustukseen osallistuvien naisten osallistumista ja varsinkin tätä koulutusjärjestelmää ja miten he voivat toimia viranomaisten tukena sitten tällaisissa kriisitilanteissa ja poikkeusoloissa. Tässä oli monia hyviä toimenpiteitä. Tietysti keskeisin olisi tämä iso tavoite, josta myös ministeri Niinistö mainitsi, että hän pitää ihan hyvänä arvioida tätä varaamisrekisterin eteenpäinvientiä. Tästä pitää vielä käydä laajempi keskustelu ja tähän perehtyä enemmän, ja tästä on tulossa myös tarkempi selvitys vielä lähiaikoina julkisuuteen ja keskusteluun. Toivon mukaan sitä päästään käymään. Ennen kaikkea olisi tärkeätä, että heidän, jotka ovat koulutusta jo saaneet, erityisesti heidän, jotka toimivat kouluttajina, osaamisensa tunnustetaan ja he pystyisivät myös työnantajiltaan saamaan vapautusta sitten näihin tehtäviin, kun tekevät sitoumuksen MPK:n maanpuolustuspiirien kanssa, ja mentäisiin lähemmäksi sitä reserviläisten mallia, jossa varusmieskoulutuksen käyneenä sitten on jo tietyllä tavalla tunnustettu se osaaminen. Olisi hyvä, että tämä kouluttajien ja koulutettavien käyttö etenisi myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen puolella. — Voisin tulla jatkamaan sinne pönttöön itse asiassa. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Jatkaakseni tästä teemasta, olennaista tosiaan olisi se, että jatkossa kaikki kiinnostuneet ja ne, jotka kouluttavat itseään näihin maanpuolustuksen tehtäviin ja kriisinajan taitoja itselleen hankkivat, olisivat laajemmin sitten yhteiskunnan käytössä eri viranomaisten tukena. Tälle varaamisrekisterille on laajaa tukea löytynyt, ja toivottaisiin, että sitä lähdetäisiin jo ensi vuonna viemään eteenpäin osana tätä keskustelua.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Ehkä vielä tärkeämpää, kun puhutaan siitä, tarjoaako valtio turvallisuuskoulutusta nyt koko ikäluokalle, kun valtio on jo velvoittanut sekä miehet että naiset ja he ovat maanpuolustusvelvollisia lain mukaan, olisi sen pohtiminen, onko valtio velvoitettu tarjoamaan koulutusta. Voitaisiin ajatella sitäkin, että tarjotaan mahdollisuutta lähteä naisena vapaaehtoiseen varusmiespalvelukseen jatkossa ja jo toisen asteen koulutuksessa todella tuoda tällaiset turvallisuuskurssit laajasti ja kaikille toisen asteen opiskelijoille mahdollisiksi käydä osana opintojaan. Nämä turvallisuuskurssit ovat lukioissa erittäin suosittuja. Ne tulevat yleensä heti täyteen, kun niistä ilmoitetaan, että näille voi osallistua, ja tätä olisi hyvä laajentaa sillä tavalla, että maanpuolustusjärjestöt ja esimerkiksi SPR ja muut poikkeusoloihin hyvää osaamista tarjoavat järjestöt olisivat näitä toteuttamassa, että ne pystyttäisiin myös resurssien puolesta toteuttamaan. Sieltä kautta tulisi lisää vapaaehtoisia myös näihin eri järjestöihin, mutta todellakin voitaisiin tuoda sitten tätä varusmiespalvelusta myös vaihtoehtona esiin enemmän myös naisille, ja pitäisin tätä jopa tehokkaampana mallina kuin kutsuntojen järjestämistä siinä mielessä, että siihen todella tarvitaan sitten lisää määrärahoja, jos kutsunnat laajennettaisiin kaikille. Sinänsä en pidä sitä täysin poissuljettuna, mutta olen edelleen sitä mieltä, että jos kutsuntoihin naiset kutsutaan, niin kyllä meillä pitää olla myös paikkoja, mihin heitä sitten houkutellaan, kun halutaan heitä palvelukseen. Tällaisia paikkoja ei nyt riittävästi vain ole. Tiedän itse varusmiespalveluksen käyneenä, että se on myös iso sitoumus olla puolesta vuodesta vuoteen palveluksessa. Sen pitää olla mielekästä, niin että jokaiselle löytyy se oma sopiva paikka myös jatkossa siellä, ja tässähän Puolustusvoimat on myös mennyt eteenpäin miesten ja naisten osalta.

Puhemies Maria Lohela: Tällä erää tälle pääluokalle etukäteen varattu keskustelu-aika on päättynyt. Yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 18.30.

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 22.15.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan aiemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua puolustusministeriön pääluokasta 27.

22.15 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvoimien ja puolustusministeriön hallinnonalan rahoitus on nyt noususuhdanteessa, ja hyvä niin, koska uhkakuvamme ja tilanneympäristömme ovat sillä tavoin lähialueilla muuttuneet, että meidän on näihin asioihin satsattava enemmän.

Erityisen kiitollinen olen vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen neuvottelukunnan varapuheenjohtajana siitä, että vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen saatiin määrärahat tällä kertaa ilman sitä jokajouluista näytelmää, jossa valtiovarainministeriö ensin niistää muutaman satatuhatta euroa toivotusta määrärahasosta ja sitten eduskunta ne täällä lisää. Tämähän on ollut käytäntö vuosikausia, mutta nyt todellakin tämä summa tuli suoraan talousarvioon myös vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen toiminnan osalta, ja hyvä niin, ja siitä kiitokset ministeriölle sekä valtiovarainvaliokunnalle.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Paljon pohditaan puolustuksen kehittämistä ja mahdollista liittoutumista, ja nyt viime aikoina on sitten keskusteltu EU:n puolustuksen kehittämisestä. Siinä on muutamia mielenkiintoisia seikkoja, jotka on syytä huomioda. On varmasti syytä tiedostaa se, että suurin osa EU-maista on ratkaissut jo kovan puolustuksen tarpeet ja liittoutumistarpeet sillä, että he kuuluvat Natoon. Näin ollen tuskinpa vaan on suurta halua lähteä EU:hun toteuttamaan sitten varsinaisia yhteisiä joukkoja, mutta sen sijaan vireillä on hankkeita esimerkiksi lääketieteellisestä traumanhoidon tai vammojen hoidon yhteistyöstä ja yhteistyöjärjestelmästä, yhteisestä logistiikkajärjestelmästä ja niin sanotusta sotilas-Schengenistä, jossa EU-maiden kalusto ja sotilaat voisivat liikkua vapaammin EU-alueella sinne, missä sitä apua tarvitaan. Tämä on tietysti positiivista kehitystä, ja vaikkei se meidän akuutteja ongelmia ratkaisekaan, niin tällaisessa Suomen on tietysti syytä olla mukana, jotta sitten tiukan paikan tullen on keinoja, joita soveltaa.

22.18 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuolloin aiemmin päivällä tämän keskustelun poikki mennessä itseltäni jäi vielä esittämättä se kysymys, missähän nyt mahdetaan mennä näiden varusmiesten ja reserviläisten tapaturmavakuutusten suhteen eli siinä, että saataisiin heidän asemaansa parannettua, jos palvelussuhteen aikana tapahtuu jonkinlainen vahinko. Siinä ei valtavista rahoista yhteiskunnan kannalta puhuttaisi mutta yksilön kannalta todella merkittävistä asioista, kun se vahinko on kerran hänelle tapahtunut. Vahinko, ettei puolustusministeri tainnut tähän vastata päivällä.

22.18 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että tällä vaalikaudella on satsattu aivan eri tavalla maanpuolustukseen kuin viime eduskuntakaudella, jolloin ajaututtiin aivan väärään suuntaan Puolustusvoimien rahoituksessa ja niiden voimavarojen turvaamisessa. Tästä kiitos hallitukselle, että tähän, no, kansakunnan kannalta äärimmäisen tärkeään hallinnonalaan on nyt panostettu.

Mutta otan kantaa samaan asiaan kuin edustaja Mäkelä tuossa edellä. Me perussuomalaiset kunnioitamme suuresti kaikkia kansalaisvelvollisuuttaan suorittavia varusmiehiä ja myös kertausharjoituksiin osallistujia. Täytyy muistaa, että maanpuolustus ja siihen valmistautuminen on paitsi henkisesti myös fyysisesti varsin raskasta toimintaa ja niihin sisältyy aina silloin tällöin vaarallisia tilanteita ja tapaturmariski.

Perussuomalaisten edustaja Juvonen on tosiaan tehnyt tällaisen lakialoitteen, jonka tarkoituksena on ulottaa varusmiespalvelukseen ja kertausharjoituksiin osallistujat asianmukaisen tapaturmasuojan piiriin, ja kyllä minä toivon, että se aloite täällä eduskunnassa etenee ripeästi, tai ellei etene, niin hallitus sitten itsenäisesti ryhtyy toimenpiteisiin, joilla tämä varusmiesten ja kertausharjoitusta suorittavien tapaturmasuojan ja korvausten taso nostettaisiin esimerkiksi kriisinhallintatehtäviin osallistuvien henkilöiden kanssa samalle tasolle. Tämä asiahan on nyt ollut syyskaudella valitettavan ajankohtainen tämän muutama kuukausi sitten tapahtuneen useiden varusmiesten hengen vaatineen ja monelle vammojakin aiheuttaneen tasoristeysonnettomuuden vuoksi, mutta täytyy muistaa, että tämä edustaja Juvosen lakialoite on jätetty jo huomattavasti ennen tätä ikävää onnettomuutta, joten kyllä tämä asia on ollut jo kauan pinnalla. Toivon, että se etenee ripeästi suotuisaan päätökseen.

22.20 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! On sellaisia julkisen sektorin tehtäviä, jotka täytyy kyetä hoitamaan kaikkina aikoina riippumatta taloudellisista suhdanteista. Puolustuksen järjestäminen on näistä asioista varmasti kyllä ensimmäinen, koska jos ei

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

kansakunnan turvallisuudesta ja puolustuslaitoksesta ole riittävällä huolellisuudella kannettu vastuuta, niin sen seuraukset voivat kyllä musertaa kaikki nekin saavutukset, mitä muilla sektoreilla mahdollisesti on suoritettu. Kuten sanonta kuuluu, jokaisessa maassa on armeija, joko oma tai vieraan, ja meidän tehtävämme on tietysti huolehtia siitä, että Suomessa oma armeija pitää mahdolliset vihulaiset rajojemme ulkopuolella. Kuten on nähty viime aikoina, sotilaalliset tyhjiöt kyllä tuppaavat täyttymään sitten tavalla tai toisella, ja meidän on huolehdittava siitä, että maanpuolustustahto pysyy korkeana ja että meillä on riittävät resurssit myöskin ennaltaehkäistä konfliktien syttymistä, jotta Suomi on jatkuvasti sellainen maa, johon hyökkääminen aseellisesti on mahdolliselle viholliselle äärimmäisen epähoukutteleva teko.

Tässä huomataan se, että vaikka turvallisuusuhat ovat muuttuneet kovin moninaisiksi ja paljon julkisuudessa saavat huomiota aivan aiheellisesti terrorismi ja sen erinäköiset lieveilmiöt, niin yhä edelleenkin kova turvallisuus ja perinteinen puolustuslaitos kyllä näyttelevät keskeistä roolia myöskin tulevaisuuden turvallisuushkiin vastatessa. Olemme valitettavasti saaneet nähdä sen, että turvallisuuspoliittinen tilanne Itämeren alueella on kiristynyt, ja meidän täytyy omalla vakaalla turvallisuuspolitiikallamme olla huolehtimassa siitä, että omalta osaltamme luomme vakautta ja tuotamme turvallisuutta.

22.22 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että löytyy ainakin yksi hallinnonala, missä tuntuu, että koko eduskunta pystyy enemmän tai vähemmän olemaan yksimielinen, ja se on maamme puolustaminen. Puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Ilkka Kanerva totesi erittäin osuvasti puhuessaan puolustusselonteosta eduskunnassa, että emme varaudu ja valmistaudu sotaan siksi, että siihen joutuisimme, vaan siksi, ettemme siihen koskaan joutuisi. Juurikaan paremmin tätä asiaa ja sen merkitystä Suomelle tai mille tahansa maalle ei voisi sanoa.

Puolustusministeriön hallinnonalalla yhteiskunnalliseksi vaikuttavuustavoitteeksi on määritelty Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka, ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskky, turvallinen yhteiskunta ja kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen. Jo näiden kaikkien tavoitteiden saavuttaminen vaatii erinomaisten tiivistä yhteistyötä myös muiden hallinnonalojen, erityisesti nyt ehkä sisäministeriön hallinnonalan, kanssa. Kun paljon julkisuudessa puhutaan hallinnonalojen välisistä muureista ja arjessakin niihin törmää, niin tällä hallinnonalalla erityisesti toivoo, että yhteistyö on tiivistä ja asioita ja toimenpiteitä kehitetään yhteistyössä.

22.24 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu nyt maanpuolustustahdosta ja maanpuolustuksesta, ja jaan luonnollisesti sen näkökannan, että on hyvin tärkeää, että Suomen armeija on kaikissa oloissa toimintakykyinen, ja sen suurin vaikutus on tietysti olla sotia ennaltaehkäisevä tekijä, ja me kaikki toivomme, että varsinaiseen kriisiin ei koskaan ajauduta.

Mutta kriisiin on kuitenkin pakko valmistautua, varautua, jos se joskus sitten tulee. Emmehän me voi sitä koskaan ennalta varmasti tietää. Siltä kannalta on erittäin tärkeää, että Suomella on oma toimintakykyinen aseeteollisuus. On nimittäin niin, että kriisiaikoina aseiden ja taistelutarvikkeiden saanti ulkomailta voi olla hyvin hankalaa, jos maamme meri- ja ilmaliikenne on katkaistu mahdollisen vihollisen toimesta. Niin myös Puolustusvoimien elintarvike- ja päivittäistavaroiden ja muiden palveluiden hankinnassa tulisi mielestäni pai-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

nottaa vielä selvästi nykyistä enemmän kotimaisuutta, sillä samalla edistettäisiin suomalaista työllisyyttä ja yrittäjyyttä.

Mutta, arvoisa puhemies, edustaja Rydman otti edellä esille maanpuolustustahdon merkityksen, ja vapaaehtoisella maanpuolustuksella on tosiaan merkittävä rooli yhteiskuntamme kokonaisturvallisuuden kannalta muun muassa maanpuolustushengen ja -kyvyn lujittajana sekä myös viranomaisten toiminnan tukena. Se antaa myös kansalaisille valmiuksia selviytyä häiriö- ja poikkeusoloissa ja täydentää ja tukee viranomaisten toimintaa. Tällä vapaaehtoisjärjestöjen paikallistasolla tekemällä työllä voidaan saavuttaa merkittävää turvallisuushyötyä alueellisesti ja valtakunnallisesti, ja onkin tärkeää, että tässä budjettikäsittelyssä vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestöjen rahoitus onnistui menneitä vuosia huomattavasti kivuttomammin.

22.26 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! On totta, että näistä puolustusasioista vallitsee kohtuullinen konsensus kansallisella tasolla, mutta toisaalta täytyy todeta, että debattikeskustelussa, kylläkin salin vasemmalta laidalta, tulivat esiin nämä teemat siitä, voiko Suomen aluetta käyttää sotilastoimenpiteisiin jonkun vieraan valtion toimesta ja pitäisikö meidän ennemminkin rakentaa rauhaa kuin valmistautua sotaan, eli kyllä nämä tietyt eroavaisuudet ovat tässä pohjavirrassa olemassa, kun keskustelua käydään, vaikka toisin ehkä halutaankin väittää.

Edustaja Kopra toi esille uudestaan tuon EU-puolustuksen teeman, mistä aiemminkin käytiin keskustelua, ja siinä minun mielestäni keskustelu ei ollut kovin tyydyttävää tai vastauksia antavaa. Eli sitä, mitä se EU-puolustus konkreettisesti tarkoittaa, kysyttiin ministeriltä useaan otteeseen, allekirjoittaneen sekä muutamien muiden edustajien toimesta, eikä siihen oikein kunnon vastausta saatu. Toivoisin, että tämä puolustuskeskustelu olisi hieman korkeatasoisempaa kuin nyt, kun ministeri toteaa, että kun olemme EU:ssa, niin emme ole päätyneet Ukrainan tai Valko-Venäjän kaltaiseen tilanteeseen. Onko se nyt sitten se, mitä EU-puolustuksella on meille tarjottavana, vai mitä se konkretia kenties paremmin on? Toivoisin, että tästä asiasta käytäisiin eduskunnassa ylipäättänsä enemmänkin keskustelua. Vaikka olen suuressa valiokunnassa, missä näitä EU-asioita periaatteessa pitäisi käsitellä, niin eipä näistä nyt ole kovin paljon puhuttu.

22.27 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Kuten on jo tullut aiemminkin todettua, on hyvä huomata, ettei varustelu ole koskaan itseisarvo. Puolustusmenojen korotukset ovat yleiseurooppalainen trendi, jolla vastataan heikentyneeseen turvallisuustilanteeseen. Suomi ei voi jäädä tästä kehityksestä.

Tulevien vuosien isojen strategisten hankkeiden jälkeen Suomen puolustusbudjetti nousee huomattavasti. Jo nyt budjetti on kansainvälisesti varsin vertailukelpoinen, mutta laskentatapa eroaa. Jos se laskettaisiin Naton käyttämällä laskutavalla, puolustusmenoihin luettaisiin mukaan myös kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot, jotka nyt ovat ulkoministeriön pääluokassa, henkilöstölle maksettavat eläkkeet, jolloin vastaavasti työnantajan eläkemaksuja ei tulisi ottaa huomioon, sekä Rajavartiolaitoksen menot. Tällä Naton laskutavalla Suomen puolustusmenojen bkt-osuus on noin 1,6 prosenttia vuonna 2017. Toteutessaan strategiset suorituskykyhankkeet nostavat Suomen puolustusbudjetin noin 2 prosentin tasolle kansainvälisin kriteerein laskettuna vuonna 2021. Kokoomuksen eduskuntaryhmä ehdotti laskutavan muutosta puolustusselonteon käsittelyn yhteydessä, ja puolustusvaliokunta myös kirjasi tämän mietintöönsä.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Valtiovarainministeri Orpolle kuuluu tietysti erityinen kiitos siitä, että maanpuolustusjärjestöjen tukeen ei enää tänä vuonna esitetä leikkausta. Aiempina vuosina leikattu summa on palautettu eduskunnan käsittelyssä, ja eduskunta on joka kerta edellyttänyt asian huomioimista seuraavassa talousarviossa. Vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta on äärimmäisen tärkeää yleisen maanpuolustustahdon sekä -taitojen ylläpitämisessä. Tämä on todellinen Suomi 100 -teko, ja siitä valtiovarainministerille suuret kiitokset.

22.29 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Ehkä hieman voisin tarjota valoa edustaja Mäkelän kysymykseen EU:n kehitteillä olevasta puolustusyhteistyöstä. Minulla oli mahdollisuus toissa viikolla keskustella puolustusministeri Ursula von der Leyenin kanssa näistä asioista, ja paljon on vireillä.

Tämä puolustusyhteistyön kehittämishankehan on nyt ollut noin 15 kuukautta, kohta 1,5 vuotta vireillä EU:ssa. Aika paljon on saatu tietenkin vasta suunnitelmia aikaiseksi. Mitään konkreettista ei vielä oikeastaan ole, ja nyt on tehtävä itsellemme selväksi, ettei siellä sotilasjoukkoapua tai sen tyyppistä sotilasliittoa ehkä ensi kädessä olla tekemässä. Kuten aikaisemmin sanoin, suurin osa EU-maista hoitaa tämän tarpeensa Naton kautta, mutta näitä muita kehitysasioita on paljon, jotka voivat tuoda tukea meidänkin puolustautumiseemme, esimerkiksi hankintayhteistyö. Esimerkiksi EU:n alueella on eri armeijoilla 25 eri helikopterimerkkiä käytössä, ja se tarkoittaa sitä, että on 25 eri huoltojärjestelmää, 25 eri koulutustapaa ja niin edelleen. Samoja erilaisuuksia on myös muissa tekniikoissa, sotilasajoneuvoissa, tietojärjestelmissä ja niin edelleen. Jos näitä pystyttäisiin hankintayhteistyön avulla harmonisoimaan ja ajamaan silleen, että näitä olisi vaikka muutama tai vaikka yksi EU:n alueella, niin totta kai jokainen EU-maa säästäisi kustannuksissa valtavasti ja toiminta olisi paljon tehokkaampaa. Sitten puhuin lääketieteellisestä traumanhoitoyhteistyöstä, logistiikkakomentoketjusta ja sotilas-Schengenistä, tai miksikä sitä voisi sanoa, siitä, että sotilasjoukot voisivat liikkua vapaasti EU:n alueella tarpeen mukaan silloin, kun siitä tietysti erikseen sovitaan. Nythän se on hyvin hankalaa ja käytännössä mahdotonta, ellei olla sotatilanteessa.

Näitä seikkoja kehitetään. Edelleen on yhteinen kyberturvallisuus ja kyberpuolustus, jossa tietysti resurssitarve on suunnaton ja yhteistyön mahdollisuudet rajattomat.

22.31 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kopra hyvin jo selvensikin tätä EU-ulottuvuutta puolustuksessa. Tietysti, kun aiemmin edustaja Mäkelä epäili sitä, mikä se ero siihen EU:hun kuulumisessa on, niin kyllähän se suuri ero on siinä, että me kuulumme läntiseen yhteisöön. Meidät automaattisesti liitetään länteen. Mutta kuten edustaja Kopra totesi, EU:ssa edetään nopeasti yhteisen puolustuspoliittikan syventämisessä ja kaikki EU:ssa tapahtuva puolustusyhteistyön tiivistyminen on Suomen etu. Kuitenkin täytyy huomioida ne realiteetit, että eri maille puolustus ja puolustuksen syventäminen tarkoittavat eri asioita. Esimerkiksi Ranskalle ja Saksalle kyse on pitkälti kriisinhallinnasta EU:n ulkopuolella.

Myös huomiotavaa on se, että EU:n 27 maasta Natoon kuuluvat kaikki paitsi kuusi jäsenmaata ja näillä kaikilla on Naton turvatakuut. EU:ta kehitetään vain täydentämään tätä ja tuomaan lisäarvoa muilla turvallisuuden alueilla, joita tässä edustaja Kopra hyvin lueteli. Kuten kaikki tiedämme, kovan puolustuksen siirtyminen Natolta EU:lle on erittäin pitkän tien päässä ja tällaista ei nyt ole tällä hetkellä näköpiirissä. Kuitenkin Suomen intressi olisi myös vahvistaa Lissabonin avunantolausekkeen tulkintaa ja mekanisme juurikin siitä syystä, että me emme Natoon kuulu.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

22.33 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Juuri niin kuin edustaja Multala tuossa äsken totesi. Lisäksihän viime aikoina puolustusministeri Niinistö ja puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Ilkka Kanerva ovat ansiokkaasti pitäneet esillä ajatusta järjestää Suomessa isoja kansainvälisiä yhteistoimintaharjoituksia. Kyse olisi kyllä arvokkaasta kokemuksesta Suomen puolustamisesta omalla maaperällämme. Harjoittelu on aivan keskeinen osa valmiutta. Yhteistoimintakyky eri puolustushaarojen samoin kuin kumppaneiden kanssa on tärkeä taito, jota ei voi opetella paperilla eikä fläppitaululla. Yhteistoimintakyky on äärimmäisen tärkeää tosipaikan tullen, kun kumppaneilta kaivataan apua. Harjoitukset ovat myös kustannustehokas tapa kouluttaa Puolustusvoimia, ja mitä lähempänä se tapahtuu, sen edullisempaa meille.

Kesällä voimaan tulleen lakimuutoksen myötä Puolustusvoimille on myös lisätty uusi tehtävä, kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen, ja se on nyt ensimmäistä kertaa mukana myös toiminnallisissa tulostavoitteissa. Tämä edellyttää harjoittelua. Harjoituksista tietysti sitten linjaa TP-UTVA.

Yhteistoimintaa kaiken kaikkiaan tarvitaan monenlaisissa kriiseissä. Kukaan ei toivo sota, mutta se, että sitä ei toivo, ei vielä riitä sodalta välttymiseen. Samalla kun harjoitukset kehittävät valmiutta ja yhteistoimintakykyä, ne toimivat myös ennaltaehkäisevänä pelotteena.

Kuten tuossa edustaja Multala aiemmin siteerasi edustaja Kanervaa, ei meillä ole asevoimia siksi, että valmistautuisimme sotaan, vaan siksi, että välttyisimme siltä. Suomeen hyökkääminen aseellisesti tai Suomen alueellisen koskemattomuuden loukkaaminen pitää pitää mahdollisimman korkean kynnyksen takana, ja uskottavalla omalla puolustuskyvylä ja kansainvälisillä yhteisillä harjoituksilla ja kumppanuuksilla pystymme pelotteen pitämään riittävän kovana.

22.35 Jani Mäkelä ps: Puhemies! Vielä huomio tästä kansainvälisestä avusta kriisiasioissa ja siitä, miksi olen skeptinen sen suhteen. Maanpuolustustahtoon nyt on tutkittu Suomessa ja maailmalla, ja se vaikuttaa varsin suomalaiselta ilmiöltä, ei suinkaan eurooppalaiselta ilmiöltä, että on korkea maanpuolustustahto noin keskimäärin. Esimerkiksi Saksassa oli tehty tutkimus, että nyt oman maan puolustaminen ase kädessä kiinnostaisi jotakuinkin puolta saksalaisista. Lukema oli samaa luokkaa kuin Suomessa vihreiden kannattajien keskuudessa eli ei kovin korkea. Nyt sitten esittäisin kysymyksen: kuinka paljon luulette heitä kiinnostavan Suomen puolustamisen?

22.36 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on tietysti niin, että sellaiset maat, jotka ovat Naton turvatakuiden piirissä, nauttivat näistä turvakuista ja varmasti ymmärtävät, että heillä suurena kansallisena intressinä on myöskin se, että nämä turvakuut uskottavina pysyvät. Suomi kun ei ole Naton jäsenmaa, niin Suomella tietenkään näitä turvakuuta ei ole, mutta jos huolehdimme riittävän hyvin ja huolella omasta puolustuskyvystämme, silloin tietysti varmistamme sen, että Suomi on vastaisuudessaakin houkutteleva yhteistyökumppani kaikille sellaisille maille, jotka jakavat meidän kanssamme ne perusnäemykset oikeusvaltiosta, demokratiasta, vapaudesta ja vakaudesta lähialueillamme. Ja olen kyllä varsin vakuuttunut siitä, että myöskin tosipaikan tullen Suomi on hyvin houkutteleva kumppani.

Se, mikä tietysti meidän myöskin täytyy välttää, on se, että emme sitten ajaudu missään tilanteessa sen kaltaiseen tilanteeseen, jossa olisimme yksin vailla kumppaneita siten, että

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

meihin yksin kohdistuisi painetta. Mitä enemmän voimme ennaltaehkäistä tätä jo harjoituksilla niin sanotusti suojasään aikana, sitä suuremmalla todennäköisyydellä meillä on infrastruktuuri olemassa sitä varten sitten myös kriittisempiä ajankohtia varten. Kuten veteraaneilla on usein tapana sanoa omista kokemuksistaan käsin, on ensiarvoisen tärkeää huolehtia siitä, että emme enää koskaan joudu olemaan yksin, koska silloin joudumme kyllä, kuten historia on näyttänyt, ponnistamaan kansakunnan voimavarat aivan äärimmilleen. Pienenä kansakuntana ylivoimaista vihollista vastaan ei ole mukava olla. Jos on kavereita-kin vähän turvaamassa selustaa, niin on jo paljon helpompaa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.